

LUNDS
UNIVERSITET

Språk- och Litteraturcentrum
Humanistiska och teologiska fakulteterna

Flyktingströmmen 2015

- En kritiskt jämförande diskursanalys av ledarartiklar i två svenska dagstidningar

Författare: Emma Sundberg

Handledare: Mattias Nowak

Kandidatprogram i Europastudier med humanistisk profil

EUHK30, vårterminen 2018

Besöksadress Helgonabacken 12, 223 62 Lund *Telefon* 046-222 32 10 *Fax* 046-222 32 11
E-post receptionen@sol.lu.se *Webbadress* www.sol.lu.se

Abstract

Interpreting the text and the discourse is the fundamental idea of the critical discourse analysis (CDA) and it enables you to look beyond the actual written words and focus on the discursive climate. It is of outmost importance to keep in mind that the interpretation of a text is only just that, an interpretation. We live in a society amongst different people and what one person believes to be true does not necessarily mean that that is the only truth. The research presented below aims to provide knowledge of how two Swedish newspapers, *Dagens Nyheter* and *Svenska Dagbladet*, portrayed the refugee crisis in 2015, by analyzing a total of eight editorials. Sweden encountered many challenges in 2015 when an estimated 160 000 people came to seek asylum. This increase in applicants meant that a lot of new regulations, as well as border controls separating Sweden from the rest of Schengen, had to be put in practice. The description of the refugee crisis has differed depending on the media outlet, and the study conducted below shows that the editorials describe two different political sides of the debate. However, what the newspapers and the articles do have in common is that they are all touching upon the subject of finding a solution to this horrible event that affected millions of lives.

Keywords: Critical discourse analysis, refugee crisis, problem objectives, editorials, newspapers.

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	1
1.1 Forskningsläge.....	1
2. Syfte och frågeställning.....	2
3. Disposition.....	2
4. Bakgrundskontextualisering	3
4.1 Flyktingströmmen 2015.....	3
4.2 Ett nationellt perspektiv på flyktingströmmen och gränskontrollerna.....	4
4.3 Europeiska unionens försök till en gemensam asylpolitik.....	6
5. Materialdiskussion.....	7
5.1 Materialets begränsningar.....	9
5.2 Reliabilitet och validitet.....	9
6. Den kritiska diskursanalysen – teoretiska utgångspunkter och metod.....	10
6.1 Teoretiska överväganden inför analysen.....	10
6.2 Centrala begrepp.....	11
6.2.1 Kritisk diskursanalys.....	12
6.3 Komparativ analys.....	14
7. Resultatredovisning och analys av texter och diskursiva praktiker.....	15
7.1 Svenska Dagbladet och flyktingströmmen.....	16
7.2 Dagens Nyheter och flyktingströmmen.....	23
8. Diskussion.....	31
8.1 Hur skiljer sig diskursen i de båda dagstidningarna?.....	31
9. Avslutande konklusioner.....	34
Referenslista.....	35
Bilagor.....	40

1. Introduktion

Uppsatsen nedan kommer att behandla *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter*s skildringar av den flyktingström som drabbade Europa 2015. Detta är en flyktingström som i efterhand blivit beskriven av dåvarande migrationsminister Morgan Johansson som den ”svåraste i modern tid”.¹ Rapporter från FN:s flyktingorgan UNHCR, visar att 1 av 122 människor på jorden var på flykt under 2015. Detta motsvarar omkring 60 miljoner människor av jordens 7,3 miljarder invånare.² En studie sammansatt av bland annat Professor Dustmann vid University College London, demonstrerar att trots att Europa drabbats av liknande flyktingströmmar tidigare, till exempel den som inträffade i Europa som en följd av Balkankriget under 90-talet, så särskiljer vågen 2015 sig på grund av dess magnitud och konsekvenserna av den.³ Massmedia besitter mycket makt när det kommer till att influera människors föreställningar och attityder och hur media väljer att framställa fenomen och historiska händelser likt denna, påverkar samhällets uppfattning av det som skett. Det är därför intressant att undersöka hur två samtida dagstidningar, *Dagens Nyheter* och *Svenska Dagbladet*, gestaltade flyktingströmmen 2015 i sina ledarartiklar och diskutera hur skildringarna skiljer sig tidningarna emellan. Syftet med undersökningen samt frågeställningen studien ämnar besvara presenteras i kapitlet ”syfte och frågeställning”.

1.1 Forskningsläge

Hur nyhetsmedia i Sverige väljer att framställa flyktingar är ett ämne det forskats mycket kring. Redan efter krisen i Chile under 70-talet då Sverige tog emot ett stort antal chilensare på flykt påbörjades studier kring hur invandring till Sverige påverkat det svenska samhället. Ylva Brune vid Göteborgs universitet är medieforskare och en av dem som har undersökt kopplingen mellan svensk medias skildring av immigration och hur det har påverkat det svenska samhället. Ett av Bruners fundamentala antaganden är att media inte bara gestaltar samhällets syn på en händelse utan även att media är med och påverkar och formar samhällets uppfattning av det som inträffat.⁴ Trots att detta är en mycket intressant infallsvinkel så ämnar min studie inte att undersöka hur samhället påverkats av artiklarna i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter*, utan i denna undersökning är utrymmet begränsat till att endast innefatta ledarartiklarnas skildring av flyktingvågen 2015. Specifik forskning kring flyktingströmmen 2015 och medias gestaltning av händelsen har varit problematisk att finna och de mindre

¹ Sveriges Radio, ”Tidslinje över flyktingkrisen”.

² Spindler, ”2015: The year of Europe’s Refugee Crisis”.

³ Dustmann m.fl., *On the economics and politics of refugee migration*, 500.

⁴ Brune, *Nyheter från gränsen. Tre studier i journalistik om ”invandrare”, flyktingar och rasistiskt våld*, 76.

artiklar och uppsatser jag påträffat under arbetets gång har framförallt varit på kandidat- och mastersnivå. Anledningen bakom svårigheterna att planlägga forskningsläget för flyktingvågen 2015 tror jag har sin grund i det faktum att händelsen inträffade relativt nyligen och fullskalig forskning har inte konkluderats ännu.

2. Syfte och frågeställning

Denna komparativa kritiska diskursanalys avser ge kunskap om hur fyra ledarartiklar publicerade i *Svenska Dagbladet* (<https://www.svd.se/>) och fyra artiklar skrivna för ledarsidan i *Dagens Nyheter* (<https://www.dn.se/>), gestaltade flyktingströmmen och analysera hur dessa artiklar skildrade flyktingkrisen under fyra specifika tidpunkter från 2015-februari 2018. Det valda materialet och begränsningen av det presenteras mer ingående i avsnittet ”materialdiskussion”. Analysen ämnar övergripande besvara:

- Vilka skillnader kan vi finna i diskursen kring flyktingströmmen så som den var skildrad i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* mellan 2015-2018?

3. Disposition

Frågeställningen kommer systematiskt att besvaras genom att först sätta flyktingströmmen 2015 i sin kontext i avsnittet ”bakgrundskontextualisering”. I detta avsnitt kommer flyktingvågen primärt att behandlas och därefter följer ett nationellt perspektiv på det som inträffade samt en diskussion kring Europeiska Unionens (hädanefter refererat till EU) försök till en gemensam asylpolitik. Det valda materialet som ligger till grund för studien kommer att presenteras och diskuteras i kapitlet ”materialdiskussion” och en djupare förståelse för de valda tidpunkterna ges även där. I samma kapitel förklaras materialets begränsningar samt begreppen validitet och reliabilitet. I avsnittet ”den kritiska diskursanalysen – teoretiska utgångspunkter och metod” diskuteras de centrala begrepp som ligger till grund vid utformandet av en kritisk diskursanalys och ansatsen presenteras sedan i avsnittet ”kritisk diskursanalys”. Underkategorin ”teoretiska överväganden inför analysen” presenterar funderingar kring kritisk diskursanalys som teori samt beskriver Sverige i sin kontext. Då en kompletterande metod har behövts vid sammanställningen av denna studie, presenteras ”komparativ analys” i ett eget kapitel. Efter det avsnittet följer en ”resultatredovisning och analys av texter och diskursiva praktiker” från artiklarna publicerade i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter*. I den ”diskussion” som kommer sedan diskuteras skillnaderna mellan artiklarna och ser till hur de fyra specifika tidpunkterna under flyktingströmmen har skildrats.

De ”avslutande konklusionerna” sammanfattar resultatet av studien samt berör idéer om vidare forskning.

4. Bakgrundskontextualisering

I avsnittet nedan kommer flyktingströmmen i Europa 2015 att redogöras för vilket ämnar ge en tydlig bild av det som skett. Kapitlet innefattar också kortfattat ett övergripande nationellt och europeiskt perspektiv på flyktingströmmen samt behandlar EU:s försök till en gemensam asylpolitik.

4.1 Flyktingströmmen 2015

Syftet med att beskriva vad det var som hände i och med flyktingvågen 2015 är att skapa en förståelse för hur artiklarna i analysen har skildrat det inträffade. Det är ett socialt problem när en händelse likt denna, som hade en negativ inverkan på en stor volym människor, inträffar.⁵ Flyktingströmmen innebar att en signifikant mängd människor var på flykt och det är därför av betydelse att kort förklara begreppet **flykting**. En flykting är, per definition, en individ som på grund av förföljelse inte kan befinna sig i det land hon eller han är medborgare i. Förföljelsen kan till exempel grunda sig i nationalitet, sexuell läggning, politisk eller religiös tillhörighet men kan också innebära människor på flykt undan krig och konflikter.⁶ Eftersom anledningarna bakom varför människor lämnar sina hemländer är många, är det enligt experter och forskare svårt att avgöra exakt vad för åtgärder som behövs göras globalt för att lösa dessa sociala problem.⁷ Under 2015 kom 75 % av flyktingarna ursprungligen från tre länder; Syrien, Afghanistan och Irak och de växande oroligheterna i dessa länder stod till grund för den kulminerade flyktingströmmen.⁸ I Syrien flydde människor från de konflikter som hade sin grund i Al-Assad regimen och bildandet av IS.⁹ Fattigdom, förtryck och oron för landets säkerhet var de huvudsakliga anledningarna bakom varför människor i Afghanistan lämnade sina hem¹⁰ och enligt rapporter från UNHCR så är runt 2,5 miljoner människor från Afghanistan på flykt idag (mars 2018).¹¹ UNHCR rapporterar även om situationen i Irak där extremister tagit över landet och 11 miljoner irakier beräknas vara i behov av humanitär

⁵ Loseke, *Thinking about Social Problems*, 6.

⁶ Migrationsverket, ”Ordförklaringar”.

⁷ Loseke, *Thinking about Social Problems*, 6.

⁸ Spindler, ”2015: The year of Europe’s Refugee Crisis”.

⁹ Sveriges Radio, ”Tidslinje över kriget i Syrien”.

¹⁰ Svenska Afghanistankommittén, ”Afghaner på flykt”.

¹¹ UNHCR, ”Afghanistan”.

hjälp.¹² Drygt tre år efter flyktingkrisen kommer än idag flest antal flyktingar till Europa från dessa tre länder.

4.2 Ett nationellt perspektiv på flyktingströmmen

Målet är att säkerställa en långsiktigt hållbar migrationspolitik som värnar asylrätten och som inom ramen för den reglerade invandringen underlättar rörlighet över gränser, främjar en behovsstyrd arbetskraftsinvandring och tillvaratar och beaktar migrationens utvecklingseffekter samt fördjupar det europeiska och internationella samarbetet.¹³

Presenterat ovan är regeringens mål för Migrationsverket i Sverige. Migrationsverkets uppgift är att arbeta på uppdrag från svenska folket och implementera de direktiv regeringen satt för migrationen i Sverige.¹⁴ Nedan diskuteras Sveriges perspektiv på flyktingströmmen samt inverkan som händelsen 2015 hade på det svenska samhället.

Sverige har sedan år 1950 tagit emot kvotflyktingar vilket innebär att individer på flykt som möter de kriterier de krävs för att klassas som flykting, kvoteras in och blir fördelade ett land i EU där de sedan får hjälp att etablera sig, detta på begäran av FN:s flyktingorgan UNHCR. En rapport från Migrationsverket (2017) visar att mellan 2011-2017 tog Sverige emot 1900 människor årligen, vilket innebär att Sverige är det land, baserat på sin egen befolkning, med flest antal mottagna kvotflyktingar.¹⁵ Enligt en redogörelse från migrationsverket (2015), tog Sverige 2015 emot 162 877 människor (utöver den bestämda kvoten), vilket är en ökning på 100 % från 2014 då 81 301 människor sökte asyl i Sverige.¹⁶ På grund av Sveriges generösa asylpolitik välkomnade landet (fram till årsskiftet 2015-2016) en större proportion människor än vad till exempel Norge och Danmark gjorde där asylpolitiken såg annorlunda ut.¹⁷ På regeringens hemsida skrevs följande i samband med denna våg av asylsökande:

Sverige har i den svåraste flyktingsituationen sedan andra världskriget tagit ett större ansvar än något annat land i västvärlden. [...]. Regeringen har gjort och fortsätter att göra vad som krävs för att klara mottagande och etablering i Sverige, upprätthålla en reglerad invandring och värna asylrätten.¹⁸

Trots att Sveriges regering fortsatte att yrka på vikten av en samstämmighetspolitik och

¹² UNHCR, "Iraq- emergency".

¹³ Migrationsverket, "Vårt uppdrag".

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Migrationsverket, "Sveriges flyktingkvot".

¹⁶ Migrationsverket, "Fakta om migration".

¹⁷ Mattson, "Tvärvändningen- om svängningen i flyktingpolitiken".

¹⁸ Regeringen, "Överenskomna insatser med anledning av flyktingkrisen".

grannskapspolitik inom EU som baseras på fred, demokrati och ekonomiskt välstånd¹⁹ så innebar flyktingströmmen 2015 ett hårt slag mot den svenska nationella ekonomin och generella välfärden. På grund av detta utvecklade Sveriges regering strategier för att göra en ohållbar situation hållbar. I oktober 2015 gjorde Sverige en så kallad ”tvärvändning” då statsminister Stefan Löfven meddelade vid en presskonferens att svensk migrationspolitik skulle anpassas till EU:s minimumnivå.²⁰ Denna ”tvärvändning” innebar att Sveriges regering framställde följande insatser (se bilaga 1 för en komplett lista över insatser):²¹

- Korta handläggningstiden för asylansökan
- Skapa utrymme för fler asylsökande på anläggningsboende
- Försörjningskrav vid anhöriginvandring
- Tillfälligt uppehållstillstånd som huvudregel införs under en begränsad tid
- Tidiga insatser under asyltiden
- Snabbare och bättre etablering

De nya direktiven, som trädde i kraft i juli 2016, medförde att Sverige alltså reducerade sina tidigare insatser och med hjälp av dessa nya lagar önskade regeringen minska trycket på det svenska samhället. En vidare diskussion kring de nya bestämmelserna är inte nödvändig här då det inte behandlar *Svenska Dagbladets* och *Dagens Nyheters* diskurs och gestaltning av flyktingströmmen. Denna redovisning är istället tänkt som en bakgrund för att sätta det nationella perspektivet på flyktingströmmen i sin kontext. Däremot, en presentation av införandet av gränskontroller är av betydelse här då artiklarna från tidningarna behandlar händelsen i analysen nedan. På grund av den rådande situationen och trycket på det svenska migrationsverket införde, i november 2015, Sveriges regering tillfälliga gränskontroller i Öresundsregionen och vid Sveriges södra gränser. Trots att gränskontrollerna stötte på mycket kritik från både svenska och europeiska samhället, var kontrollerna något som svensk polis stod bakom då ordningsmakten menade på att det fanns ett överliggande, allmänt hot mot Sverige.²² Även Schengenavtalet (EU:s passunion) påtalar att om en sådan situation uppkommer där samhällets säkerhet är i fara eller om de yttre gränserna stöter på problem vilket kan påverka övriga länder i Schengen, då får nationella myndigheter uppföra en

¹⁹ Sundberg och Jakobsson, *Flyktingkatastrofen i Medelhavet, april 2015 - ur ett europeiskt och ett nationellt politiskt perspektiv*, 8.

²⁰ Sveriges Radio, ”Tidslinje över flyktingkrisen”.

²¹ Regeringen, ”Insatser med anledning av flyktingkrisen”.

²² Grönlund m.fl., ”Sverige inför tillfälliga gränskontroller”.

gränskontroll.²³ Gränskontrollen mellan Sverige och övriga länder råder fortfarande i skrivandets stund (maj 2018).

4.3 Europeiska unionens försök till en gemensam asylpolitik

I EU:s stadga om människors grundläggande rättigheter står det följande om individens rätt till asyl (enligt artikel 18, publicerat här på originalspråket engelska):

The right to asylum shall be guaranteed with due respect for the rules of the Geneva Convention of 28 July 1951 and the Protocol of 31 January 1967 relating to the status of refugees and in accordance with the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union.²⁴

EU har arbetat mot en gemensam asylpolitik, benämnt Common European Asylum System (CEAS), sedan 1999 och som ett steg i den riktningen föreslog Europeiska kommissionen år 2009 skapandet av European Asylum Support Office (hädanefter förkortat EASO). EASO ämnar bland annat ge stöd till medlemsländer och hjälpa till med fördelningen av flyktingar.²⁵ Som en reaktion på den flyktingström som drabbade EU under 2015, presenterade EASO en guide i september 2016, med hänvisning till Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU (26 juni, 2013), vilken berör:²⁶

1. Bostad
2. Mat
3. Beklädnad och andra icke-mat relaterade ting
4. Dagligt traktamente
5. Sjukvård
6. Information och rådgivning

I varje kategoriavsnitt ger EASO vägledning över hur medlemsländerna bäst kan implementera direktiven och säkerställa en jämn lägstanivå då EU har en förordning som säger att flyktingar måste söka asyl i det land de först ankommer till.²⁷ Den så kallade Dublinförordningen finns till för att undvika att människor blir nekade inträde alternativt reser

²³ Grönlund m.fl., "Sverige inför tillfälliga gränskontroller".

²⁴ Lag om Grundläggande rättigheter i Europeiska Unionen 2010/C 83/02, art.18.

²⁵ EASO, "Our history".

²⁶ European Asylum Support Office, *EASO guidance on reception conditions: operational standards and indicators*.

²⁷ Ibid, 9.

runt i EU utan att ”tillhöra” ett land.²⁸ För att undvika det sistnämnda är det relevant för EU att se till att medlemsländerna bibehåller samma standard när det kommer till mottagandet av asylsökande så att en likvärdig fördelning kan ske.²⁹

Enligt Professor Dustmann m.fl., är den huvudsakliga orsaken till varför flyktingvågen 2015 var av denna storlek att EU saknade ett tydligt regelverk (likt EASO:s guide beskriven ovan) för hur länderna skulle gå tillväga vid mottagandet av asylsökande vilket gjorde att de 28 medlemsstaterna applicerade den gemensamma asylpolitiken på olika sätt i sina respektive länder.³⁰ Utöver denna spridda tillsättning av EU:s direktiv fanns det spänningar mellan länderna på grund av att vissa medlemsstater tidigare hade vägrat att upprätthålla EU:s grundläggande principer om mänskliga rättigheter. Dock, huruvida en mer konkret gemensam europeisk asylpolitik hade hjälpt under flyktingströmmen 2015 kan jag endast spekulera kring och det är inget denna studie ämnar göra.

Problematiken beskriven ovan (tillsammans med andra faktorer) har lett till en splittring mellan medlemsstaterna och skepticismen mot EU som institution har ökat. Storbritanniens stundande utträde ur unionen (Brexit) är ett exempel på hur kritiken mot EU har växt och förtroendet för EU:s institution har sjunkit.³¹ Sverige är ett tydligt exempel på hur stödet till EU har expanderat och siffror sammansatta i en studie gjord av SVT Nyheter visar att endast var fjärde svensk önskar gå ur medlemskapet.³² Tendenser av ett allt mer splittrat Europa och diskussionen kring hur EU-medborgare förhåller sig till institutionen är något som uppkommer i artiklarna som är analyserade nedan och av denna anledning kommer det diskuteras vidare i kapitlet ”diskussion”.

5. Materialdiskussion

Som tidigare nämnt, här nedan presenteras en komparativ kritisk diskursanalys vilken ämnar undersöka två dagstidningars framställning och skildring av flyktingströmmen 2015, genom en kvalitativ forskning. Studien om denna samtida, specifika händelse är baserad på studerandet av totalt åtta artiklar från ledarsidorna i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter*. Jag har valt att använda mig av dessa källor då media uppbringar intressanta skildringar av rådande samhällsproblem och fokuseringen på ledarsidorna i de digitala versionerna av tidningarna avgränsar studien avsevärt. Det är av vikt att presentera hur de båda

²⁸ Migrationsverket, ”Information om Dublinförordningen”.

²⁹ European Commission, *Migration and asylum*, 10.

³⁰ Dustmann m.fl., *On the economics and politics of refugee migration*, 500.

³¹ Pruitt, ”The history behind Brexit”.

³² Andersson, ”Svenskarna allt mer positiva till EU”.

dagstidningarna ideologiskt beskriver sig själva då det kan utvisa huruvida det är någon skillnad i hur flyktingströmmen skildrats beroende på politisk och kulturell tillhörighet (något som diskuteras vidare i avsnittet ”diskussion”). *Svenska Dagbladet* har beskrivit sig själva på följande sätt:

Svenska Dagbladet slår vakt om demokratiska fri- och rättigheter liksom de individuella skyldigheter demokratin förutsätter. SvD vill initiera och utgöra en öppen arena för fri debatt. Tidningen utgår från en humanistisk grundsyn och vill aktivt försvara individens integritet och okränkbarhet. I sin publicistiska verksamhet tillämpar Svenska Dagbladet de yrkesetiska normer och regler som omfattas av svensk press. Ledarsidan är partipolitiskt oavhängig med beteckningen obunden moderat; den redigeras på en värdegrund av förenad liberalism och konservatism.³³

Dagens Nyheter beskriver sin nyhetstidning på följande sätt:

DN är oberoende, står fri från partier, organisationer och ekonomiska maktsfärer. DN:s politiska hållning är liberal. Tidningen redigeras i liberal och frisinnad anda. [...].³⁴

Jag är medveten om att det under arbetets gång har presenterats ny fakta och nytt underlag och därför har jag valt att basera uppsatsen på material som uppkommit under fyra specifika tidpunkter publicerat innan februari 2018. Inledningsvis utsåg jag fyra tidpunkter som är signifikanta för flyktingströmmen 2015 och tiden därefter. Studien nedan kommer att baseras på ledarartiklar från dessa tillfällen: 1) när flyktingströmmen var som värst (2015), 2) när Sverige införde gränskontroller (2016), 3) EU:s försök till en gemensam asylpolitik (2017) och 4) den senaste ledarartikeln som publicerats vilket behandlar flyktingströmmen och/eller asylproblematiken (februari 2018). Processen har varit systematisk och jag har valt att, med hjälp av samma sökord, ta den första artikeln från ledarsidan som har behandlat det valda ämnet. De föreliggande sökord som användes för att finna artiklarna i båda dagstidningarnas internetupplagor återfinns i tabell 1. Jag tror inte att det är en tillfällighet att artiklarna (till exempel den som behandlar flyktingströmmen när den var som värst) är skrivna under samma period, månad och/eller dag i båda dagstidningarna utan detta styrker bara min teori om att vissa perioder har varit mer betydelsefulla än andra och mer har skrivits och reflekterats kring det då. Analysen av artiklarna presenteras i de indelade avsnitten nedan och artiklarna är bifogade i sin fulla längd som bilagor i slutet av denna studie.

³³ Svenska Dagbladet, ”Självständig och oberoende av politiska, religiösa, kommersiella eller enskilda intressen”.

³⁴ Dagens Nyheter, ”Om Dagens Nyheter”.

Händelse	Sökord
1. Flyktingströmmen som värst	Flyktingströmmen 2015
2. Gränskontroll infördes	Gränskontroll 2016
3. EU:s gemensamma asylpolitik	EU + asylpolitik
4. Idag (februari 2018)	X (besökte ledarsidan och valde den första artikeln som behandlade flyktingströmmen i februari 2018)

Tabell 1. Sökorden som tillämpades för att finna ledarartiklarna till studien.

5.1 Materialets begränsningar

Då materialet är mycket avgränsat så ger det oss endast en synvinkel av det rådande samhällsproblemet vilket innebär att detta inte kan anses vara den enda sanningen eller tolkningen. Det är skribenten som har bestämt vad som skall skrivas i artikeln och valt ut vilken del av flyktingströmmen det skall reflekteras kring. Det är sedan min tolkning av journalistens synvinkel som kommer att presenteras i denna studie vilket är viktigt att ha i åtanke. De centrala begrepp som används vid tolkning presenteras i metodkapitlet och en förståelse för dessa kommer att ge oss en indikation på hur *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* har skildrat denna historiska händelse. Vidare diskussion kring ämnet interpretation följer i kapitlet ”teoretiska överväganden inför analysen”.

5.2 Reliabilitet och validitet

När framställningen av diskursanalyser äger rum är det av betydelse att diskutera **reliabilitet** och **validitet**. Professorer Göran Bergström vid Stockholms universitet och Kristina Boréus vid Uppsala universitet påstår att reliabilitet är problematiskt inom samhällsvetenskap och det har och göra med forskningsresultatens struktur och tillförlitlighet. För att sammanställa en bra samhällsvetenskaplig analys krävs det precision och det är viktigt att mätningar och empiriskt insamlat material är noggrant utfört och att uträkningarna är precisa. Detta innebär i praktiken att jämbördiga undersökningar skall komma fram till samma svar för att reliabiliteten ska bli god.³⁵ När det kommer till validitet, så är det av betydelse här då innebörden av begreppet betyder att man undersöker det man påstått sig undersöka. Det finns flera tillvägagångssätt för att fastställa huruvida en diskursanalys är valid men ett sätt är att titta på sammanhanget. Analytiska yttranden bör ge diskursen sammanhang annars blir påståendet mindre trovärdigt och det är av värde att uttalandet är transparent så läsaren kan

³⁵ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 37.

granska forskarens tolkningar.³⁶ Då jag tidigt klargör ett syfte och frågeställning i denna studie, hjälper det till att validera forskningen samtidigt som det lämnar utrymme för egna reflektioner, vilket är gjort med avsikt.

6. Den kritiska diskursanalysen – teoretiska utgångspunkter och metod

Inledningsvis, innan den valda metoden presenteras är det av vikt att vidkännas det faktum att diskursanalyser är tillämpningsbara både som teori och metod och därför behandlas här ett par tankar kring teori och dess angreppssätt först. Därefter återföljs en presentation av de centrala begrepp som ligger till grund för analysen, vilket i sin tur följs av diskussionen kring kritisk diskursanalys (CDA) där jag framför allt kommer att ta upp text och diskursiv praktik som analytiska dimensioner och dialektiken dem emellan. Till sist presenteras komparativ analys vilken är den kompletterande ansats som utgör grunden för undersökningen komponerad i denna studie.

6.1 Teoretiska överväganden inför analysen

Flera teorier är tillämpningsbara när det kommer till analyserandet av diskursen i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* under de fyra valda tidpunkterna som berör flyktingströmmen 2015-2018. Som tidigare nämnt, studien har för avsikt att med hjälp av en s.k. *interpretativ ansats* undersöka diskursen i artiklarna och finna bakomliggande ideologiska strukturer som bidrar till förändringarna i diskursen. Den interpretativa traditionen utgör därför också min teoretiska utgångspunkt. I sammanhanget bör det tilläggas att den svenska kontexten och det svenska diskursiva klimatet är av relevans för mina interpretationer. Därför beskrivs den svenska kontexten nedan, då den kan ge en bättre förståelse för hur *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* skildrar och framställer flyktingströmmen.

Hur vi ser och uppfattar vår omgivning ger oss en indikation på vilken kunskap vi bär på.³⁷ Denna indikation lägger grunden till kunskapssociologin vilken har för avsikt att analysera relationen mellan våra mänskliga tankar och den kontext vi lever i.³⁸ Hur jag tolkar artiklarna i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* påvisar vilken kunskap jag bär på samt antyder till en viss del på den svenska kontexten då det är där jag vuxit upp och idag lever. Relationen mellan kunskap och makt blir också av viss relevans då den kunskap jag bär på blir mindre värdefull om en person med diskursiv auktoritet säger till mig att tycka eller tänka

³⁶ Jorgensen Winther och Philips, *Diskursanalys*, 123.

³⁷ Wennerberg, *Socialkonstruktivism- positioner, problem och perspektiv*, 19.

³⁸ *Ibid*, 32.

på ett annat sätt. Skribenterna bakom dessa ledarartiklar har makten och vad de väljer att skriva, kan påverka och förändra min (läsarens) redan existerande kunskap.

Det är av betydelse att förstå det svenska klimatet, både kulturellt och politiskt, för att få en hållfast utgångspunkt vid tolkningen av ledarartiklarna. Sverige har varit medlem i EU sedan 1995 och en rapport sammanställd under 2016 på begäran av European Council of Foreign Affairs, visar att Sverige innehar en andraplats (efter Nederländerna) över förhållandevis små nationer som har mest inflytande i EU. Sveriges ekonomi är betydligt starkare än flertalet länder i EU, vilket bidrar till att levnadsstandarden i landet är hög.³⁹ Flera studier, inklusive den presenterad ovan, visar att det svenska politiska klimatet är stabilt i förhållande till andra länder i EU.⁴⁰ Reflektioner kring hur Sverige kom att bli Sverige är också relevanta då det beskriver skribenternas kontext och diskurs. Sverige som samhälle och land har vuxit fram genom sociala processer och grundlagen, likaså Sveriges asylpolitik, är resultat av denna utveckling, de är socialt konstruerade av individer. Asylpolitiken ger uttryck för en konstruktion av samhället och måste alltså därför analyseras som en sådan.⁴¹ Mina värderingar och tolkningar har sin utgångspunkt i den svenska kontexten, vilket medför att det jag som svensk individ uppfattar som sanning kan komma att skilja sig från hur en annan människa tolkar och värderar samma situation. Vad vi som individer dock har gemensamt är att det språk vi talar och förstår bevisar att något är socialt konstruerat.⁴² Bergström och Boréus, förklarar att språket är en nödvändig bas för vad vi tänker och vad vi gör och det tar uttryck i den sociala kontexten.⁴³ Individer i samhället upplever inte verkligheten objektivt vilket innebär att språket blir en viktig del av konstruerandet av verkligheten och språket används som ett verktyg vid avbildningsprocessen.⁴⁴ Detta är relevant att ha i åtanke när det kommer till tolkningen av artiklarna i denna studie då analysen presenterad nedan endast behandlar en föreställning av hur media skildrat flyktingströmmen och behöver nödvändigtvis inte vara den enda sanningen eller den enda tolkningen.

6.2 Centrala begrepp

Föreliggande arbetes metodologiska ramverk har sin utgångspunkt i Faircloughs kritiska diskursanalys (CDA) och avsnittet ämnar ge en bild av hur dess centrala begrepp använts i studiens empiriska undersökning. För att förstå på vilket sätt vi, människan, kan se på text

³⁹ Janning, "The Netherlands: The EU's hidden coalition champion".

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Wennerberg, *Socialkonstruktivism- positioner, problem och perspektiv*, 57.

⁴² Ibid.

⁴³ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 37.

⁴⁴ Ibid, 25.

och kontext, är det relevant att först definiera de olika begreppen som använts inom ramen för den kritiska diskursanalysen (fetstil är använt när ett begrepp är beskrivet för första gången).

Begreppet **text** betyder en skriftlig produkt av tecken satta tillsammans och som också kommunicerar något budskap till någon. Noveller, artiklar, recept och email är alla exempel på texter.⁴⁵ Begreppet **diskurs** är en komposition av uttalanden, både skrivna och talade i en specifik situation och det är textens sammanhang vi hittar i diskursen. Diskurser är något som människor kan avkoda, bryta ned och tolka och de medverkar vid utformandet av dels sociala relationer, men också identiteter och kunskaps- och betydelsesystem.⁴⁶ Diskurser ingår i en **kontext som bidrar med vissa tolknings- och meningsmönster**.⁴⁷ Det är också relevant att diskutera begreppet **legitimering** då begreppet möjliggör för en analys av författarens strategi kring hur hans skrivna ord påverkar läsaren. I dessa sammanhang talas det om fyra olika strategier: rationalisering, auktorisering, narrativ och moralisering och tillämpningen av dessa angreppssätt kan alltså bidra till att läsaren uppfattar den skrivna texten på olika sätt.⁴⁸ Slutligen, är det av betydelse att diskutera **modalitet** vilket är ett begrepp som tillåter forskaren att analysera språkets uppbyggnad. Modalitet klarlägger graden av instämmande i en sats, från självklara (implicita) instämmanden till uttryckliga (explicita) avståndstaganden. Mediatexter är ett bra exempel på texter som ofta uppfattas som sanningar och genuina fakta då journalisterna använder sig av olika legitimeringsstrategier och modaliteter. Beroende på modaliteten, får det olika konsekvenser för diskursens konstruktioner. Belägg för samtliga centrala begrepp tas upp i avsnittet ” resultatredovisning och analys av texter och diskursiva praktiker”.

6.2.1 Kritisk diskursanalys

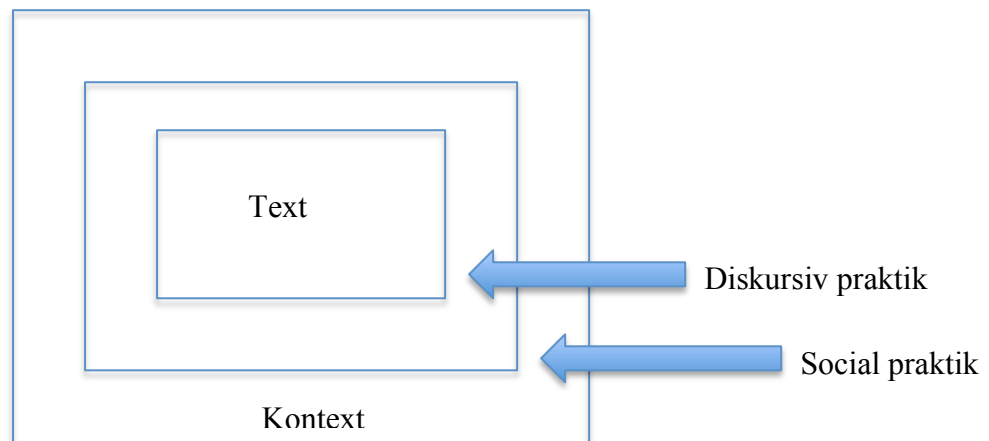
Inom ramen för det diskursanalytiska fältet finns det flera olika modeller och analysmetoder och denna studie tar sin utgångspunkt i Norman Faircloughs kritiska diskursanalys (CDA) och hans utformande av den **tredimensionella modellen** (se figur 1 nedan). Dock har jag, som nämnt ovan, valt att särskilt fokusera på relationen mellan text och diskursiv praktik i denna undersökning, då analyser av den sociala praktiken kräver en mer samhällsvetenskaplig teori.

⁴⁵ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 16.

⁴⁶ Jorgensen Winther och Philips, *Diskursanalys som teori och metod*, 73.

⁴⁷ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 19.

⁴⁸ Eleonora Narvselius, ”Föreläsning 1: Diskursanalys (I)” (föreläsning, EUHK30 Vetenskapsteoretiska grunder och forskningsmetodik, Institutionen för Språk och Litteratur, Lund, Lunds Universitet, 2018-04-09).

Figur 1. Faircloughs tredimensionella modell.

Faircloughs forskning bottenar i teori- och metodbyggnad, vilket ämnar undersöka språkbruket i det vardagliga sociala spelet. Han menar på att analyser av tal och skriftspråk i till exempel media kring olika samhällsproblem och samhällsfrågor bör sammanställas systematiskt, vilket gör att metoden lämpar sig bra till utförandet av denna undersökning. Fairclough har också valt att skilja på diskurs som text, diskursiv praktik och social praktik (vilket visas i figuren ovan).⁴⁹ **Diskursiv praktik** är ett sätt att se på hur texter produceras och sprids och **social praktik** innebär att människan studerar hur lika diskurser och diskursordningar upprätthålls i olika samhällsstrukturer och politiska kontexter.⁵⁰ Genom applicering av den tredimensionella modellen kan forskare analysera de olika skikten i samhället och relationer mellan beskrivna ”verkligheter” och deras diskursiva förändringar. Kritisk diskursanalys har sin startpunkt i studerandet av hegemoni, makt och manipulation och precis som i all annan forskning kräver diskursanalyser mycket förarbete och insamling av empiriskt material. Vid analysering av det insamlade materialet, i detta fall politiska ledartiklar, är det av relevans att ställa följande frågor: Hur är artiklarna producerade? Hur är de konsumerade? Vilka diskurser bygger de på?⁵¹ Därpå är det viktigt att analysera textens egenskaper med hjälp av diverse redskap likt etos, ordval och grammatik. Ett annat återkommande karaktärsdrag som uppkommer i texter är metaforer. Metaforer används för att anknyta till ett vardagsspråk och en mjukare ton för att skapa en mer narrativ miljö. I avsnitt 7, ”resultatredovisning och analys av texter och diskursiva praktiker”, diskuteras metaforer

⁴⁹ Fairclough, *Discourse and Social Change*, 73.

⁵⁰ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 224.

⁵¹ *Ibid*, 85.

närmre.

Vidare så har kritisk diskursanalys (CDA) hämtat viss inspiration från Michel Foucaults forskning kring diskurs och makt i samhället och jag finner det relevant att ta upp en ståndpunkt från det foucaultianska perspektivet här. Foucault använder en föreställning om att makt anses vara produktiv och skapar både diskurser, kunskap och subjektiviteter och det är genom makt i relation till kunskap som vår sociala praktik skapas. Foucault är forskaren som skapade diskursanalysens subjektuppfattning och han syftar på att subjekt uppstår i diskurser. Sanning, subjekt och dess relation bildas diskursivt och det finns ingen tydligare sanning bakom den sanning som redogörs.⁵² Detta är av relevans här då studerandet av ledarartiklarna till en viss mån behandlar subjektspositioneringen hos ledarförfattarna.

Genom att undersöka åtta ledarartiklar publicerade i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* kommer den diskursiva praktiken belysa hur en textuell kedja konstrueras av journalisterna, detta är något som Bergström och Boréus beskriver som **intertextualitet**. Intertextualitet berör den diskursiva praktiken och förklarar förhållandet mellan texter, hur de påverkar varandra och till viss del även efterliknar varandra. Intertextualitet är kännetecknat av det faktum att de bygger på tidigare händelser och diskurser, vilket alltid är fallet med artiklar i media. Genom att analysera en text och ha intertextualitet i åtanke kan diskurser reproduceras och bidra med ny kunskap.⁵³

Till sist, diskursanalysen i föreliggande undersökning har inte medgett tidsmässigt att jämföra olika diskurser vilket har lett till att studien istället kompletterats med en komparativ analys av de olika ledartexterna. Anledningen till denna komplettering är att syftet med undersökningen är att jämföra två olika dagstidningar och dess skildring av ett rådande samhällsproblem. Ansatsen, komparativ analys, är kortfattat beskriven och diskuterad nedan.

6.3 Komparativ analys

Som nämnt ovan, eftersom denna studie ämnar jämföra två olika nyhetstidningar, *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* och undersöka huruvida framställningen av flyktingströmmen 2015 ser annorlunda ut beroende på var artikeln publicerats, behöver en komparativ analys genomföras. Människan jämför saker ständigt: när vi tittar på priserna på flygbiljetter, vilken väg som går snabbast att ta till skolan eller vad för ny tv vi ska köpa. I vår vardag sker dessa beslut och jämförelser kontinuerligt och det tillåter oss att sätta olika objekt i förhållande till andra objekt.

⁵² Jorgensen Winther och Philips, *Diskursanalys som teori och metod*, 19.

⁵³ Bergström och Boréus, *Textens mening och makt*, 224.

Professor Thomas Denk vid Örebro universitet i sin forskning om *Komparativa Analyismetoder*, beskriver flertalet tillvägagångssätt vid komparation. Den som används i analysen av ledartiklarna från *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* och deras skildring av flyktingströmmen 2015 är en så kallade **univariat parkomparation**, vilken innebär en jämförelse av en aspekt (gestaltningen) hos två olika fall (*Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter*). Resultaten av denna jämförelse indikerar huruvida fallen är lika eller olika i den analyserade aspekten.⁵⁴

Det finns flertalet olika sätt att gå tillväga vid utförandet av en komparativ studie, univariat parkomparation är ett tillvägagångssätt, dock är det ett par saker som ligger till grund oavsett vilken typ av komparation du väljer att genomföra. Det är högst relevant att utforma en komparationsmatris som grund då den presenterar och ger komparationen dess struktur. En sådan matris består av tre beståndsdelar. Den första delen består av **vem** det är som skall jämföras, de så kallade analysenheterna. I denna undersökning kommer analysenheterna vara åtta stycken ledartiklar från *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* men komponenten i matrisen kan också vara organisationer, företag och andra intuitioner. Den andra delen i matrisen är faktorerna som bestämmer **vad** det är som skall jämföras, vilka perspektiv man väljer att se till. Det kan vara allt ifrån statsskick, till länders ekonomi eller som i min kandidatuppsats, framställningen och gestaltningen av en specifik händelse. Den tredje aspekten i komparationsmatrisen utgör egenskaperna som objekten har och som ska jämföras, det är kallat **faktorvärdet**.⁵⁵ Där ingår de externa faktorerna som kan påverka komparationen så som kön och ekonomiska tillgångar, eller som i mitt fall att artiklarna ä skrivna av olika individer och under olika tidpunkter. Ansatsen realiserar i avsnitt 8.1 ”hur skiljer sig diskursen i de båda dagstidningarna?”.

7. Resultatredovisning och analys av texter och diskursiva praktiker

Nedan presenteras resultatet från analysen av de åtta ledartiklar publicerade i *Svenska Dagbladet* och *Dagens Nyheter* som ligger till grund för denna undersökning. Som nämnt i metodavsnittet, för att förstå hur gestaltningen av flyktingströmmen 2015 har skett är det av relevans att diskutera hur skribenterna legitimerar de skrivna artiklarna då de bildar en av utgångspunkterna i föreliggande studie. Vidare, då analysen grundar sig i en interpretativ ansats är det viktigt att positionera den egna utgångspunkten. Varifrån görs tolkningen av ledartiklarna? Detta tolkande angreppssätt samt legitimeringsstrategier diskuteras vidare

⁵⁴ Denk, *Komparativa Analyismetoder*, 38

⁵⁵ Ibid, 22.

nedan. Fortsättningsvis, redovisningen ämnar diskutera följande nyckelbegrepp som har återkommit i artiklarna: *lösning* och *gemensam*. Nyckelorden presenteras i studien på grund av att de är begrepp som relaterar till temat flyktingströmmen utan att ha en direkt koppling till händelsen specifikt. Snarare är begreppen *lösning* och *gemensam* ord som har relevans i andra sammanhang också och därför är det intressant att diskutera hur de framställs här. I de artiklar där dessa särskilda nyckelbegrepp inte uppkommit så har synonymer inkluderats. Vidare presenteras också ett antal metaforer (där det är relevant) som journalisterna använder sig av för att skapa ett karakteristiskt narrativ. Texten nedan kommer behandla en tidskrift åt gången, samt en ledarartikel i sänder och varje analysdel är indelad i fyra stycken för att tydligt behandla modalitet, legitimeringsstrategier, metaforer och ordval samt subjektspositionering och intertextualitet. Resultatredovisningen kommer inledningsvis att behandla *Svenska Dagbladet* och följs av analysen av de fyra artiklarna publicerade i *Dagens Nyheter* i avsnitt 7.2. Artiklarna presenteras i sin fulla längd i bilaga 2-9. Ett aktivt val att inte presentera en närmre analys av skribenterna har tagits här och inverkan de kan ha haft på skildringen av flyktingströmmen diskuteras istället i kapitlet ”diskussion”.

7.1 Svenska Dagbladet och flyktingströmmen

- Artikel 1

Stycket nedan bygger på följande artikel: ”Polisens bild av flyktingströmmen”, skriven av Per Gudmundson (se bilaga 2). Detta är den första ledarartikeln i tidskriften som berör ämnet när flyktingströmmen 2015 var som värst (publicerad i oktober 2015). Nedan följer en analys av de aspekter som har legat till grund för studerandet av artikeln.

- Modalitet

Artikeln har en hög grad av instämmande och personliga åsikter står i relation till fakta från polisen och det är dessa fakta som bidrar till textens grad av pålitlighet. Texten inger en positiv skildring av flyktingströmmen 2015 och det är en positiv hållning som genomsyrar hela artikeln. Eftersom artikeln dels grundar sig på text som Gudmundson själv producerat men också på rapporter från Nationella operativa avdelningen (Noa) ökar trovärdigheten. Gudmundsons affirmativa inställning till flyktingvågen förstärks av det faktum att även en av Sveriges högsta auktoriteter, polisen, tyckte läget var under kontroll under hösten 2015.⁵⁶ Auktoritet som legitimeringsstrategi diskuteras vidare nedan.

⁵⁶ Gudmundson, ”Polisens bild av flyktingströmmen”.

- Legitimeringsstrategi

Legitimeringen av Gudmundsons skrivna text ligger i nyttjandet av auktoritativa strategier då han ständigt påvisar att det är polisens och statens synvinkel han rapporterar om. Då ordningsmakten är en institution med auktoritet så skapar han trovärdighet då han inte bara utgår från sig själv och sin personliga åsikt utan argumenten styrks av dessa externa makthavande institutioner.

- Metaforer och ordval

Trots att artikeln är baserad på statliga dokument från Noa, vilket från läsarens perspektiv borde leda till att texten uppfattas som formell, så lyckas Gudmundson skildra flyktingströmmen på ett mindre konventionellt vis genom sitt val av ord och formuleringar. Ett exempel på det är när Gudmundson, i stycke 39, använder begreppet *lejonparten* vilket är en metafor för att beskriva ”den största delen”.⁵⁷ Denna metafor bidrar till en något mindre seriös framställning av det inträffade och det är värt att fråga sig varför han valde just det ordet? En teori är att han önskar fånga läsarens intresse och blanda de formella dokumenten med ett informellt språk och då lämpar sig användningen av metaforer bra. Ett annat exempel på denna vardagliga framställning, från en lingvistisk ståndpunkt, är att Gudmundson skriver ord som *förstås*, *tycks* och *man* vilket ger artikeln dess vardagliga dimension. Ordet *förstås* uppkommer till exempel i meningar likt: ”mot detta skulle man förstås kunna invända”⁵⁸, vilket framkallar en talspråklig föreställning. Då artikeln skiljer sig avsevärt från hur den typiska ledarartikeln brukar se ut (detta påstående är baserat på det faktum att statliga dokument citeras i och bygger upp texten) har nyckelbegreppen inte återfunnits i texten.

- Subjekspositionering och intertextualitet

Artikeln skriven av Gudmundson är ett bra exempel på intertextualitet då texten har sin utgångspunkt i dokumenten sammanställda av Noa. Med hjälp av dessa dokument så beskriver Gudmundson situationen, flyktingströmmen 2015, och han framställer inte ny fakta utan baserar texten på redan existerande material (se artikeln bifogad i slutet av denna studie). Det foucaultianska synsättet på subjekspositionering är också applicerbart här då Gudmundson väljer att positionera sig som en saklig oberoende journalist utanför kontexten och ger makten till de skrivna dokumenten, vilket direkt korrelerar och påverkar

⁵⁷ *Nationalencyklopedin*, u.o. ”Lejonparten”.

⁵⁸ Gudmundson, ”Polisens bild av flyktingströmmen”.

framställningen av texten och läsarens kunskap av det inträffade.

- Artikel 2

Som tidigare diskuterats, Sveriges regering meddelade vid en presskonferens i slutet på 2015 att en gränskontroll skulle införas vid Sveriges yttre gränser. Nästföljande artikel, ”När gränskontroller blev en europeisk paradgren”, är en reaktion på detta införande och den var publicerad i januari 2016 och är skriven av Per Högselius. För att läsa artikeln i sin fulla längd se bilaga 3.

- Modalitet

Trots att artikeln är lång (utskriven är den fem sidor med totalt nitton paragrafer) så återkopplar Högselius ständigt till sitt huvudargument om att gränskontroller är ett återkommande fenomen och att det är en ”europeisk paradgren”.⁵⁹ Han gör denna återkoppling för att förtydliga sitt budskap och för att explicit påvisa sin gestaltning av införandet av gränskontroller. Skildringen som han framställer i sin artikel är skeptisk till att använda gränskontroller som en lösning, vilket bland annat är påtagligt när han flertalet gånger påpekar ”att tillfälliga lösningar inte sällan blivit permanenta”.⁶⁰ Detta är ett exempel på modalitet då Högselius här framför sin tolkning av en händelse vilket får texten att framstå som skeptisk och kritisk, vilket i sin tur leder till att det är en negativ ton som sätter sin prägel på artikeln.

- Legitimeringsstrategi

Högselius menar på att införandet av gränskontroller är något som motsäger de beslut EU tagit i och med Schengenavtalet. Högselius förmedlar och skildrar detta resultat av flyktingströmmen 2015 genom ett historiskt perspektiv och han drar paralleller till hur Europa haft det under tidigare historiska epoker när det kommer till samarbete och öppna/stängda gränser, framförallt under världskrigen under 1900-talet. Följande citat är ett exempel på detta: ”för att få bättre grepp om vad som egentligen händer nu kan det vara värt att foga in dagens dramatik i ett längre historiskt perspektiv”.⁶¹ Det Högselius antyder här är att gränskontroller är en återkommande företeelse och att samhället kan se en koppling mellan gränskontrollerna som införs idag och hur de har uppkommit tidigare. Detta europeiska

⁵⁹ Högselius, ”När gränskontroller blev en europeisk paradgren”.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

historiska perspektiv förutsätter Högselius att läsaren, till en viss mån, redan känner till och han finner sin huvudsakliga legitimering i detta faktum.

- Metaforer och ordval

Ur ett lingvistiskt perspektiv använder Högselius ett formellt tilltal och han begagnar en vokabulär som innefattar ord likt: *måna*, *vidtog* och *frodades*. Han nyttjar också uttryck som *i merkantilismens tidevarv* vilket bidrar till det högtidliga framförandet. Dels denna formella ton men också att han återkopplar gränskontroller till historia bidrar till framställningen av något skribenten anser vara relevant och läsaren förstår att det har varit ett problem under en längre period. Fortsättningsvis, så liknar Högselius järnvägsstationerna runt omkring i Europa vid ”kyrkogårdar”, där det tidigare varit fullt med liv men efter Österrike-Ungers upplösning år 1918 blev detta platser som stod helt öde på grund av att resandet minskade.⁶² Högselius användande av just denna metafor bidrar till det historiska perspektivet på gränskontroller och det finns flera exempel från artikeln som är tagna från olika historiska epoker då det varit krig i Europa. I citatet nämnt vid behandlingen av modalitet återfinns nyckelbegreppet *lösningar*. Resultatet av användandet av detta uttryck uppfattas av mottagaren och läsaren som ett relevant och korrekt sätt att använda det på då det ger ett rådande problem ett svar, en *lösning*. Då han också tydligt påvisar hur det är Europa som har detta problem så berör han det generella temat kring gemenskap, utan att specifikt använda ordet *gemensam* i hans debatt kring ”fri rörlighet i Europa”.⁶³

- Subjektspostionering och intertextualitet

Det är en kritisk artikel kring ett rådande samhällsproblem där även maktförhållanden mellan institutioner och medborgare kommer till uttryck och denna artikel påvisar starkt relationen mellan kunskap och makt. Beroende på perspektiv och synvinkel, kan diverse uppfattningar ske och det diskursiva klimatet ger utrymme för flera interpretationer. Högselius positionerar sig själv (som skribent) som en engagerad konservativ EU-medborgare (detta ideologiska uttryck diskuteras vidare i avsnittet ”diskussion”). Högselius använder inte tidigare texter i sin artikel till samma grad som Gudmundson i diskussionen ovan utan Högselius hänvisar istället till läsarens tidigare kunskap om Europas historia.⁶⁴

⁶² Högselius, ”När gränskontroller blev en europeisk paradgren”.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

- Artikel 3

Som en reaktion på flyktingströmmen 2015 har debatten kring hur EU ska gå vidare varit omfattande. I *Svenska Dagbladet* publicerades i mars 2017 den ledarartikel som analyseras nedan vilken behandlar EU:s försök till en gemensam asylpolitik (se bilaga 4 för att läsa hela artikeln). Victoria Seemann, som har skrivit artikeln, anser att en ”gemensam lösning krävs”⁶⁵ och med detta uttalande i åtanke så bygger Seemann upp sitt argument.

- Modalitet

EU:s försök till en gemensam asylpolitik skildras i den här artikeln med hjälp av skribentens personliga åsikter och förfarandet hon framställer detta ämne på har en stor inverkan på hur du som läsare uppfattar artikeln i sin helhet. Analysen bidrar till att Seemanns artikel framställs som hoppfull och positiv, vilket medför att jag som läsare uppfattar skildringen av EU:s försök till en gemensam asylpolitik likt något som är fullt genomförbart. Seemann använder sig av en hög grad av instämmande och det är av betydelse att vidkännas att det är skillnad på hur framställningen sker genom modalitet och legitimering. Flyktingströmmen skildras här med användandet av ett språk som uppfattas likt det vore den skrivna sanningen men emellertid, på grund av att delar av hennes text saknar uppbackning från auktoritativa källor, blir det märkbart att mycket av texten är hennes egna personliga åsikter. Följande citat är ett exempel på det: ”det bästa vore ett stabilt system där flyktingar på ett ordnat sätt kan söka asyl utanför EU eller inom kontrollerade områden och där ansvaret i någon mån kan delas mellan olika länder”.⁶⁶ För att summera, språkbruket bidrar till framställningen av den påstådda sanningen och det innebär inte att legitimeringsstrategier inte existerar. En vidare diskussion kring detta sker nedan.

- Legitimeringsstrategi

Seemann nyttjar till en hög grad moralisering för att legitimera sin text och i detta exempel vänder sig Seemann tydligt till läsarens subjektiva preferenser: ”utan ett fungerande system för flyktinginvandring kommer den inhumana människosmugglingen med tusentals dödsoffer att fortsätta”.⁶⁷ Seemann uttrycker sig på ett starkt sätt för att skapa en sorts medkänsla hos läsaren med hjälp av ord som *inhuman* och *dödsoffer* vilka är ord läsaren förknippar med död och tragik. Vidare anammar hon också, till en viss mån, legitimeringsstrategin som rör

⁶⁵ Seemann, ”Gemensam lösning krävs”.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

auktorisering då hon namnger EU:s institutioner (EU-parlamentet) för att påvisa att argumenten hon tar upp har fäste. Hon framlägger bevis för sin politiska agenda genom att sätta asylpolitiken i sin kommunikativa kontext och erbjuder lösningar på det rådande problemet men emellanåt så saknar texten en auktoritativ uppbackning (vilket kan vara avsiktligt från skribentens sida).

- Metaforer och ordval

Istället för att använda sig av metaforer i sin text använder Seemann ett språkriktigt och konkret språk och skildrar fenomenet EU:s asylpolitik på ett väldigt politiskt betingat sätt, dels genom att skriva att ”regeringen behöver redogöra för vilken position Sverige kommer ta”⁶⁸ men också när hon kritiskt anklagar populistiska partier för att vilja stänga gränserna, något hon anser vara ”det sämsta alternativet”.⁶⁹ Seemann påvisar relationen mellan orden *gemensam* och *lösning* kontinuerligt i artikeln och sätter gärna de två orden efter varandra och/eller i samma mening. Detta skapar en känsla hos läsaren av att samhället endast kan finna svar vid arbete tillsammans. Anledningen till att *lösning* är ett stort tema i denna artikel är att texten skildrar ett rådande samhällsproblem och det krävs just det, en lösning.

- Subjektspostionering och intertextualitet

Den positiva skildringen av EU:s försök till en gemensam asylpolitik är möjlig då Seemann ger läsaren makten över texten. Hon positionerar sig utanför kontexten som en EU-positivist som bär på kunskapen om flyktingströmmen och den gemensamma asylpolitiken och det är upp till varje läsare att interpretiera det som framställs. Graden av intertextualitet är inte lika påtaglig här, då Seemann bygger sin artikel på tidigare kunskap och sin tolkning av ett rådande samhällsproblem, snarare än på texter.⁷⁰

- Artikel 4

Slutligen är det resultatet från den senaste artikeln, ”Ersätt asylrätten med flyktingkvoter”, som publicerades i februari 2018 som det skall redogöras för. Ledarartikeln som är bifogad som bilaga 5 i slutet av denna studie är skriven av Ivar Arpi och texten behandlar hur samhället ser på flyktingströmmen idag.

⁶⁸ Seemann, ”Gemensam lösning krävs”.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Ibid.

- Modalitet

Arpi gestaltar flyktingvågen, enligt honom själv, likt det stora problem det faktiskt var och menar på att ”Europa kan inte bli världens permanenta uppsamlingsplats. Skydd kan endast ges till dem som har störst behov, vilket är flyktingar”.⁷¹ Texten är huvudsakligen negativ och kritisk och skildringen som Arpi framställer i ledartikeln exemplifierar ett politiskt och kritiskt perspektiv på hur svensk regering har misslyckats att bemöta flyktingkrisen. Blandningen av långa och korta meningar, samt användandet av adverb bidrar också till skildringen av det inträffade och påvisar var betoningen bör läggas: ”partiet som har föreslagit detta heter Socialdemokraterna. De danska alltså”.⁷² Att bruka detta sätt att förmedla en åsikt på är framgångsrikt då de politiska ståndpunkterna förskönas i och med språket och detta är ett bra exempel på hur språket kan påverka diskursen samt hur graden av instämmande kan medföra högre pålitlighet.

- Legitimeringsstrategi

Arpi ämnar legitimera sin text med hjälp av moralisering och han vänder sig till läsarens emotionella sida. Följande citat är ett exempel på det: ”om EU ställde sig bakom förslaget som danska socialdemokraterna lagt fram skulle antalet som drunknar förmodligen sjunka rejält”.⁷³ Få människor önskar se fler människor mista livet på Medelhavet men påståendet går ändå att ifrågasätta då han inte påvisar fakta eller statistik på att detta förslag kommer resultera i färre dödsfall. Arpi väljer trots det att framställa och skriva detta påstående som om det vore den enda sanningen, vilket påverkar den generella skildringen av texten.

- Metaforer och ordval

Ur en språkmässig ståndpunkt så är det framförallt uttrycken som är anmärkningsvärda med texten. Det som fångar läsarens intresse är ord likt: *pipsvängen* men framförallt, som nämnt ovan, uttryck likt: ”på andra sidan Öresundsbron”, ”stötte på patrull” och ”buds stående medel” vilka bidrar till eufemism. I denna starka politiska text så bidrar dessa uttryck till en lättsamhet och det som inträffat skildras mer emotionellt. Att påvisa att Arpis starka personliga åsikter också kan uttryckas med hjälp av ett mer vardagligt språk bidrar till att skildringen av läget så som det är idag är mer ordinärt.

⁷¹ Arpi, ”Ersätt asylrätten med flyktingkvoter”.

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

- Subjektspositionering och intertextualitet

Till sist, Arpis artikel är, ur en diskursanalytisk synvinkel, väldigt starkt relaterad till relationen mellan kunskap och makt. Han påvisar hur han önskar lägga makten till lösning hos de styrande eliterna, vilket i det rådande samhället är socialdemokraterna. Han influera vår tidigare kunskap genom att påvisa sambandet mellan historia, fakta och politiska uttalanden, genom att själv positionera sig som en kritisk samhällsmedborgare. Vid behandlingen av intertextualitet är artikeln ett bra exempel på detta då Arpi påbörjar sin artikel med att fråga ”Hur blir man som Danmark?”⁷⁴. Detta påstående använder Arpi som utgångspunkt i sin artikel och stödjer det med hjälp av statsvetaren Francis Fukuyamas arbeten. Fukuyama, skriver Arpi, påvisar i sina böcker att Danmark är ett perfekt exempel på en stat som framgångsrikt lyckats kombinera ordning och frihet och det är Danmark, inte Sverige, som är överst på listorna när det berör välstånd, lycka och frihet.⁷⁵

7.2 Dagens Nyheter och flyktingströmmen

- Artikel 1

Analysen nedan behandlar den första ledarartikeln som offentliggjordes i *Dagens Nyheter* som berör Sveriges syn på flyktingströmmen hösten 2015. Artikeln återfinns i dess fulla längd i bilaga 6 och tidskriften har inte utgett en (eller flera) författare till den skrivna texten.

- Modalitet

Artikeln påvisar starkt att situationen i Sverige, i oktober 2015, inte var hållbar och att åtgärder hade behövts. Skribenten tar det så långt till att skriva att Sverige levde i ”extrema tider”.⁷⁶ Detta är huvudargumentet och den retoriska dispositionsfiguren som inleder samt avslutar hela artikeln vilket resulterar i en slagkraftig känsla och också leder till att läsaren får ett långvarigt intryck av texten och kommer ihåg dess huvudsakliga argument. Texten poängterar även att det var av vikt att politikerna lyckades samarbeta över blockgränserna innan situationen gick från ”akut till desperat”.⁷⁷ Dessa citat är exempel på hur språkbruk influerar den generella framställningen av en text, vilket i detta fall är en desperat och vädjande ton.

- Legitimeringsstrategi

⁷⁴ Arpi, ”Ersätt asylrätten med flyktingkvoter”.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ Dagens Nyheter, ”Skarpt läge för Sverige”.

⁷⁷ Ibid.

Artikeln är uppbyggd av citat och information från myndigheter och institutioner vilka används som bevis för att det som skrivs är legitimt. Exempel på dessa myndigheter är Länsstyrelsen i Norrbotten, Östergötland, Gävleborg och Jönköping kommun samt Stockholm och Malmö stad vilka rapporterade om en akut situation från ett kommunalt perspektiv. Med dessa rapporter om ett pressat samhälle i åtanke så yrkar författaren av artikeln på att regeringen hade behövt ta ansvar och komma på en lösning till det rådande samhällsproblemet: ”det är med andra ord exceptionella tider och därför är det av största vikt att partiledarna tar sitt ansvar”.⁷⁸

- Metaforer och ordval

För att fånga läsarens intresse så använder skribenten sig av korta och koncisa stycken, vilka bidrar till att uppmärksamheten bibehålls igenom hela texten. Att skriva på detta sätt medverkar också till argumentens styrka då skribenten inte förfinar eller behandlar ämnen som inte är relevanta, utan texten står i direkt relation till temat. Inför det avslutade argumentet så byter dock författaren ämne och börjar tala om arbetsmarknaden, vilket gör texten något rörig och den röda tråden försvinner. Journalisten skriver i näst sista stycket: ”men vilka utbildningsinsatser krävs för att en lågutbildad man från Afghanistan ska kunna ”hantera” ett jobb på en högteknologisk arbetsmarknad i ett land där han måste lära sig språket från noll?”.⁷⁹ Denna hypotetiska fråga svarar inte skribenten på utan byter sedan ämne ånyo och levererar sitt slutargument. Dessa svängningar leder till en otydlighet som påverkar läsningen av artikeln och resulterar i att argumentationskedjan undermineras.

Nyckelbegreppet *lösning* dyker upp i texten och det är ett starkt uttalande om att situationen, den rådande flyktingströmmen 2015, behövde få ett slut. Trots att nyckelordet *gemensam* inte dyker upp i denna artikel, indikerar författaren vid flertalet gånger på den samtliga massan (samhället och befolkningen) och att människor ska enas. Skribenten använder en vokabulär som bygger på retorik av styrka och makt, vilket också bidrar till den generella framställningen av texten. Följande uttryck är exempel på detta: ”det är skarpt läge nu”⁸⁰ och ”den stora stötestenen”.⁸¹

- Subjektpositionering och intertextualitet

Teorin kring intertextualitet är väl använt i artikeln då skribenten ständigt refererar till tidigare

⁷⁸ Dagens Nyheter, ”Skarpt läge för Sverige.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

material, med hjälp av citat, något som bidrar till både legitimeringen av texten men också påverkar sättet läsaren uppfattar de skrivna orden på. Ett exempel på det är följande: ”Ord som ”hög belastning”, ”ökat tryck” och ”stora utmaningar” återkommer ständigt i rapporterna”.⁸² Eftersom författaren bakom texten hänvisar till existerande material är det av betydelse att urskilja skribentens positionering för att förstå hur skildringen har skett. Skribenten besitter makten och positionerar sig som en subjektiv och argumenterande journalist och genom att referera till läsarens tidigare kunskap är det i denna diskussion det diskursiva klimatet utgörs.

- Artikel 2

Den andra artikeln från *Dagens Nyheter*, ”Gränskontroller är steg ett”, är en reaktion på införandet av gränskontroller i Sverige och är den första ledarartikeln som publicerades som berör detta ämne. Artikeln var publicerad i februari 2016 men har inte uppgett en skribent (eller skribenter). Artikeln återfinns i sin fulla längd i bilaga 7.

- Modalitet

Skribentens personliga åsikter lyser, till en viss del, igenom i artikeln och personen i fråga håller med om att gränskontroller vid EU:s yttre gränser ”är steg ett”.⁸³ Analysen av artikeln visar att texten framställs neutral, varken positiv eller negativ i sitt anförande kring gränskontroller. Skribentens text är positivt inställd när det kommer till att faktiskt införa gränskontroller, men personen som läser texten kan uppfatta tonen som negativ vid diskussionen kring det gemensamma intresset EU och Sverige bör ha kring att finna en lösning. Till en viss del kan texten uppfattas som den enda sanningen, men den största framförda omständigheten ligger i att det tolkas som sanning på grund av att texten bygger på information från Migrationsverket och andra auktoritativa institutioner. Detta diskuteras vidare nedan.

- Legitimeringsstrategi

Författaren bakom artikeln påvisar fakta som säger att EU möter problem och att de yttre gränserna till EU ska stängas, inte bara gränserna in till Sverige: ”I år måste EU:s medlemsländer inse allvaret, och det gemensamma intresset”.⁸⁴ Genom att stödja sina

⁸² Dagens Nyheter, ”Gränskontroller är steg ett”.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

argument om hur Sverige och EU är överbelastat och inte kan ta emot fler människor med information från auktoritativa institutioner (till exempel Migrationsverket) så blir texten mer trovärdig och legitimeringen förstärks.

- Metaforer och ordval

Skribenten av texten använder sig av en narrativ strategi för att bygga upp en vacker och berättande bild av det som hände runt omkring i EU i och med flyktingströmmen 2015. Ett exempel på detta narrativ är följande: ”framtiden är en opålitlig följeslagare”.⁸⁵ De valda orden, framförallt ordet *följeslagare*, i meningen påvisar hur skribenten ämnar försköna det som hände och vänder sig till den emotionella sidan av läsaren. Artikeln innehåller båda nyckelbegreppen, *lösning* och *gemensam*, och de återfinns ofta i samma paragrafer och/eller meningar, vilket skapar en relation mellan begreppen. Skribenten använder ordet *gemensam* i sammanhang som berör den kollektiva kontexten dels från en europeisk synvinkel där EU borde stänga ”unionens yttre gränser”⁸⁶ men också ur ett nationellt perspektiv då skribenten refererar till (dåvarande) migrationsminister Morgan Johansson och hans strategier för den svenska asylpolitiken.⁸⁷ Vidare, personen som har författat texten använder ord med konnotation till staten och det överstatliga, ord som till exempel *övermäktig*, *välväxta* och *skarpt*. Orden ger indikationer på den större nationen, vilket bidrar till trovärdigheten av texten då detta är begrepp som individen relaterar till makt. Efter att ha påvisat trovärdigheten och dragit nytta av auktoritativa källor, som diskuterat ovan, så skriver skribenten i det nionde stycket om ”vädrets makter” vilket också indikerar att skribenten ämnar använda ett språk gemene man förstår. Skribenten fortsätter ytterligare på det ”magiska” temat och nämner ordet *trick* vilket går hand i hand med uttryck som *trollspö* och *makter* (vilka är uttryck som formuleras i texten). Detta är alla ord som individen och läsare känner till och kan därför dra paralleller till för att bättre förstå texten.

- Subjektspostionering och intertextualitet

Då skribenten tar sin utgångspunkt i information från Migrationsverket, som nämnt ovan, är intertextualitet av hög relevans här. Artikeln är baserad på tidigare information (se artikeln bifogad i slutet av denna studie för närmre exempel), vilket innebär att texten inte bidrar med ny kunskap utan snarare formar redan existerande tankar kring flyktingströmmen. Detta

⁸⁵ Dagens Nyheter, ”Gränskontroller är steg ett”.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Ibid.

påstående har sin grund i det faktum att artikeln nämner både siffror och specifika händelser som har kommit att påverka diskursen (flyktingkrisen) vilket leder till att texten upplevs (från läsarens synvinkel) som en rapport snarare än en ledarartikel.⁸⁸ Denna tes finner också stöd i det faktum att skribenten väljer att skriva ”sannolikt” vid utformandet av sin argumentation (”men en gemensam gränskontroll är sannolikt steg ett”)⁸⁹ och detta ordval påvisar att de egna åsikterna inte skall ta över rapporteringen av händelsen. Den just nämnda rapporteringen leder till att skribenten har positionerat sig som en saklig oberoende journalist med syfte att redogöra för information från bland annat Migrationsverket.

- Artikel 3

Ledarartikeln, ”Asylrätten behöver bevaras”, analyserad nedan var publicerad anonymt i oktober 2017 och är bland annat en reaktion på det som Cecilia Wikström, EU-parlamentariker, annonserade när det kommer till hur Dublinförordningen bör förändras. Artikeln återfinns i sin fullständiga utsträckning i bilaga 8.

- Modalitet

EU:s försök till en gemensam flyktingpolitik skildras i denna artikel som ett vakuum där ”storslagen solidaritet”⁹⁰ skulle kunna finnas men ”splittringen är för stor”.⁹¹ Språkbruket här bidrar till att texten uppfattas från läsarens perspektiv både som hoppfull och skeptisk. Skribenten är positivt inställd till EU som institution och tror att situationen går att lösa i framtiden, ”men fram till dess att ett verkligt alternativ finns, måste rätten att söka asyl i EU bevaras”.⁹² Skribenten menar på att EU har potential och medlen för att lyckas men medlemsländerna kan inte komma överens, vilket bidrar till den skeptiska aspekten och framställningen av EU:s asylpolitik.

- Legitimeringsstrategi

En av strategierna som skribenten använder sig av är auktorisering då personen hänvisar till diverse institutioner, till exempel EU-kommissionen. Denna hänvisning sker i samband med att skribenten diskuterar Cecilia Wikströms förslag i kommissionen kring en ändring i alternativt en förbättring av Dublinförordningen. Att använda en auktoritativ strategi bidrar

⁸⁸ Dagens Nyheter, ”Gränskontroller är steg ett”.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Dagens Nyheter, ”Asylrätten behöver bevaras”.

⁹¹ Ibid.

⁹² Ibid.

till textens trovärdighet, vilket också är fallet här då institutionerna (inom EU) är makthavande källor som samhället kan lägga sin tillit till. Vidare så använder sig skribenten av moralisering och vänder sig till läsarens emotionella uppfattning genom påvisningen av att asylrätten idag är ett stort problem genom att skriva: ”Asylrätten inte är rättvis. Men alla alternativ är värre”.⁹³ Till följd av denna framställning talar texten till läsarens förståelse för tragik och bidrar till en djupare förståelse för hur stort problemet, EU:s gemensamma asylpolitik, är.

- Metaforer och ordval

Skribenten som är ansvarig för denna text använder sig av ett berättande språk för att skapa ett slags narrativ och målar upp en bild av en asylpolitik som inte fungerar. Det andra stycket börjar med följande mening: ”det är barnsligt enkelt att peka på problem med asylrätten” och valet av ordet *barnsligt* bidrar till textens vardagliga dimension. Ord som *vettig*, *braka ihop* och *orimlig* bidrar också till textens triviala tilltal. Precis som i diskussionen kring legitimeringsstrategier så kan läsaren urskilja, i andra paragrafen, hur skribenten använt sig av moralisering för att skapa och väcka känslor hos läsaren då detta stycke inkluderar ord som *orättvis*, *gynnas*, *sporrar*, *lockar* och *dödlig utgång*. Vidare använder skribenten ord som *djup* och *splittring* i meningarna kring hur problematisk EU:s försök till en gemensam asylpolitik är, vilket, för att summera, är hur situationen gestaltas i texten och vilka också bidrar till det narrativa språkbruket. Nyckelbegreppen uppkommer inte i denna artikel däremot skriver författaren att det krävs resultat, vilket är ett annat ord för att säga att de erfordras en *lösning*. Ordet *solidaritet* används i texten som ett samlingsbegrepp för gemenskap och en *gemensam* samhörighet.

- Subjekspositionering och intertextualitet

Behandlingen av intertextualitet är av relevans här då skribenten ständigt påvisar sin politiska tillhörighet och finner sin pålitlighet i det svenska politiska partiet Moderaterna och i en artikel publicerad i DN Debatt skriven av två av Moderaternas medlemmar under samma period som den analyserade artikeln utgavs.⁹⁴ Hen hänvisar till Moderaterna även i det femte stycket: ”idén om flyktingkvoter, som Moderaterna betonar, har ett uppsving”⁹⁵ och skribenten betonar vidare vad det är partiet har föreslagit. Skribenten har positionerat sig som

⁹³ Dagens Nyheter, ”Asylrätten behöver bevaras”.

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Ibid.

en partipolitisk samhällsmedborgare som ämnar ge kunskap om det rådande problemet och vidare utveckla den existerande diskursiva praktiken.

- Artikel 4

Den fjärde artikeln var publicerad i februari 2018 och avhandlar hur situationen, efter flyktingströmmen 2015, ser ut. Ledarartikeln, som inte har en publicerad skribent, är bifogad i bilaga 9.

- Modalitet

Artikeln diskuterar hur Danmark lyckas genomföra ett samarbete över blockgränserna och att denna samverkan hade Sveriges politiska partier också kunnat kooperera, dock så framgår det i texten att välfärdsnationalism är något Sverige bör undvika och istället bygga en mur i denna ”politiska gränsszon”.⁹⁶ Socialdemokraterna i Sverige ämnar lägga mer arbete på integration och genom att gå till val med en sådan fråga önskar de återta väljarna som tidigare valt att rösta på Sverigedemokraterna. Dock menar skribenten på att ”man riskerar att bli ett coverband”⁹⁷ om Sverige väljer att göra så. Vidare så nämner skribenten statsminister Stefan Löfven och hänvisar till när statsministern, hösten 2015, sa: ”mitt Europa bygger inga murar”⁹⁸, vilket är ”ändå en historiens djupa ironi att Löfven bara ett par månader efter talet byggde en egen pass- och id-mur över Öresundsbron”.⁹⁹ Däremot, trots att detta är riktat mot Sveriges regering, så är skribenten offensiv i sitt sätt att uttrycka sig och poängterar att Sverige har ett val att göra här. Journalisten poängterar återigen att det kanske är på god tid att Sverige bygger en mur och inte beblandas med Danmark och följande citat är ett exempel på denna åsikt från skribenten: ”När danska S avskaffar asylrätten måste Löfven bygga en politisk mur”.¹⁰⁰ Denna typ av framställning presenterad ovan bidrar till att texten, från mottagarens ståndpunkt, uppfattas som relativt neutral, varken positiv eller negativ, snarare är det så att skribenten sammanfattningsvis skildrar Sveriges regering på ett positivt vis men är mer negativ i sin framtoning kring den danska politiken.

- Legitimeringsstrategi

I denna artikel framgår inte en tydlig legitimeringsstrategi trots att texten har sin utgångspunkt

⁹⁶ Dagens Nyheter, ”När danska S avskaffar asylrätten måste Löfven bygga en politisk mur”.

⁹⁷ Ibid.

⁹⁸ Ibid.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Ibid.

i användandet av politiska termer och partier (bland annat Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna). Tillämpningen av politiska begrepp bidrar till textens pålitlighet då dessa statliga ”källor” är ansedda i Sverige, dock är argumenten inte tillräckligt starka för att endast denna legitimering skulle göra texten till den enda sanningen utan andra metoder hade behövts användas också (till exempel intertextualitet).

- Metaforer och ordval

I den här artikeln används ett vardagligt och relativt simpelt språk för att poängtera hur brett skilda åsikter danska socialdemokraterna har i jämförelse med det motsvarande svenska partiet. Med hjälp av komiska inslag i den skrivna texten så målas en bild upp av hur Norden bygger murar och stänger ute folk. Följande mening är ett exempel på det: ”man får anta att ledarna också utbytt tips om hur man gjuter tegelstenar och blandar bruk”.¹⁰¹ Journalisten bakom artikeln använder sig av flera termer som är användningsbara vid byggandet av en mur, som till exempel *murslev*. Det blir ett genomgående tema i texten att dra paralleller till byggandet av murar och att reducera politisk komplexitet till vardagstermer. Vidare står det följande i artikeln: ”täppa till den sista ventilationskanalen i en bunker”, vilket Danmark ämnar göra när de inför ny asylpolitik och yrkar på flyktingkvoter¹⁰². Detta uttryck påvisar också hur skribenten ämnar skapa en lätt ton trots att det är stora politiska frågor texten tangerar.

Nyckelbegreppen *lösning* och *gemensam* uppkommer inte här trots att texten berör det svenska samhället och arbetet med asylpolitiken. I artikeln uppkommer istället ord som ”nationalism” och ”folkhems-Sverige”, vilka är ord som indirekt hör samman med en *gemenskap*.¹⁰³

- Subjektspositionering och intertextualitet

Det är en tydlig politisk inriktning på texten och skribenten menar på att trots dess olikheter så har socialdemokraterna i Danmark och Dansk Folkeparti funnit en gemensam grund att stå på och i välfärdsnationalismen möts dem. Med detta som utgångspunkt drar journalisten paralleller till den svenska regeringen och diskuterar hur Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna skulle kunna samarbeta, då ”socialdemokratisk retorik och praktik”¹⁰⁴ innebär en viss grad av nationalism, vilket Sverigedemokraterna är stolta över att

¹⁰¹ Dagens Nyheter, ”När danska S avskaffar asylrätten måste Löfven bygga en politisk mur”.

¹⁰² Ibid.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Ibid.

representera. Skribenten (eller skribenterna) positionerar sig som en politiskt engagerad medborgare som ämnar sprida kunskap om den svåra situationen som är EU:s politiska läge. Intertextualiteten är vag i denna artikel då personen som skrivit texten syftar till att framställa sina egna politiska åsikter snarare än att rapportera om andras.

8. Diskussion

Här nedan följer en diskussion som tar sin utgångspunkt i avkodningen av texterna och fokuserar på att granska hur artiklarna skiljer sig ifrån varandra. Presentationen av texterna utgår från den komparativa ansats beskriven i tidigare avsnitt. Ledartexterna bidrar till att sätta en agenda för det offentliga samtalet och de är därför viktiga att studera som fenomen och språklig praktik. Då resultatet visar att det finns många skillnader mellan tidningarnas skildring av flyktingkrisen 2015, kommer avsnittet endast fokusera på de mest relevanta, till exempel de ideologiska olikheterna och frågan kring huruvida anonymitet har en inverkan på framställningen av flyktingströmmen.

8.1 Hur skiljer sig diskursen i de båda dagstidningarna?

- Skribentens inverkan

Den största skillnaden mellan dagstidningarna är det faktum att *Svenska Dagbladet* publicerar namnen på sina skribenter, något *Dagens Nyheter* inte gör. Med detta i åtanke är det värt att ställa följande frågor: väger det tyngre när det är "tidningens" åsikt som framställs? Vad är effekten av att *Svenska Dagbladet* har publicerat författarens namn? Är texten mer trovärdig när det är en enskild persons ståndpunkt som gestaltas? Självklart uppbringas det för- och nackdelar med båda alternativen. Faktumet att budskap artikuleras med namngivning leder till att texten uppfattas som trovärdig då du som läsare enkelt kan uppsöka källan och påvisa skribentens legitimitet. Detta påstående skulle då medföra att artiklarna publicerade i *Dagens Nyheter* inte är lika tillförlitliga då de uppgetts anonyma men samtidigt går det argumentera för att en anonym text upplevs som lika legitim om du som läsare har en generell tillit och "sympati" gentemot hela tidningen.

Med detta i åtanke, vilka skillnader uppkommer i artiklarna som behandlar flyktingströmmen 2015? Min reflektion kring huruvida anonymiteten har en generell inverkan på tolkningen styrks redan i jämförelsen mellan de första artiklarna som behandlar flyktingströmmen 2015 och när den var som värst. Artiklarna är publicerade med två dagars mellanrum och hänvisar till likvärdig information men trots detta så är artiklarna signifikant olika vid skildringen av händelsen. Trots att rapporterna till en viss del påvisar att det

uppkommit problem och incidenter i och med flyktingströmmen 2015 så lyckas Gudmundson, *Svenska Dagbladet*, att behålla en positiv ton genom hela artikeln. Personen (eller personerna) som (anonymt) skrivit texten i *Dagens Nyheter* däremot, kräver att regeringen skall ta sitt ansvar och artikeln uttrycker snarare en väldigt personlig åsikt, vilket stödjer teorin kring vilken effekt det har på framställningen att inte publicera skribentens namn. Uttalandet om anonymitet stämmer i 7 av 8 fall i denna studie då *Svenska Dagbladets* gestaltning av flyktingströmmen idag (artikel 4) är politiskt inriktad och framställer personliga åsikter från författaren och detta är trots att tidskriften har publicerat skribentens namn. I resterande artiklar använda i denna studie har det som kan uppfattas som personliga åsikter (utan att läsaren vet vem personen är) varit mer påtagliga i *Dagens Nyheter* men i artikel 4 är det alltså *Svenska Dagbladet* som har den starkare ställningen. Av denna anledning kan jag summera att diskursen och framställningen av händelsen blir annorlunda när utrymme för personliga ståndpunkter ges och olika strategier används vid skildringen, men mer empiriskt underlag hade behövts för att avgöra till vilken grad publiceringen av skribentens namn påverkar det.

- Ideologiska skillnader

Till vilken grad skiljer sig ledarartiklarna åt som behandlar frågan kring gränskontroller? De två ledarartiklar som behandlar frågan om gränskontroller särskiljer sig ideologiskt till en hög grad. *Svenska Dagbladet* beskriver sig själva, som nämnt ovan, som obunden moderat och har liberalism och konservatism som utgångspunkt och *Dagens Nyheter*, däremot, är strikt liberaler. Trots att båda dagstidningarna är partipolitiskt oberoende så påverkar värderingarna tidskriften hur skribenter framställer sina texter. De ideologiska värderingarna lyser igenom framförallt vid behandlingen av EU:s direktiv och humanitära aspekter.

I Högselius artikel från *Svenska Dagbladet*, återfinns spår av en blandning av mer liberala och konservativa tendenser då artikeln behandlar hur alla människor har rätt till skydd och att fri rörlighet är en av grundstenarna i EU-samarbetet. Dispositionen är liberal på grund av att artikeln påvisar att ett öppet Europa är något att sträva efter och definitionen av liberalism är just ”den enskilda människans frihet i centrum”.¹⁰⁵ I samma artikel skriven av Högselius, drar han paralleller till historiska epoker som kan ge lärdom för vidare utveckling, något konservatismen stödjer då ideologin präglas av ”respekt för det hävdvunna och [...] förändra för att bevara”.¹⁰⁶ Detta är en avsevärd skillnad från hur artikeln i *Dagens Nyheter* skildrar händelsen då den nämnda artikeln gestaltar gränskontroller som steg nummer ett i

¹⁰⁵ *Nationalencyklopedin*, u.o. ”liberalism”.

¹⁰⁶ *Nationalencyklopedin*, u.o. ”konservatism”.

arbetet mot att få bukt på flyktingvågen. *Dagens Nyheters* liberala framtoning framkommer inte i denna artikel, utan snarare är det skribentens och ledarsektionens privata åsikter som framställs. Slutligen, vad läsaren kommer fram till vid genomgången av en text är dennes tolkning och människor kan se olika tendenser i framställningen av händelserna beroende på positionering och tidigare kunskap och denna artikel är ett relevant exempel av detta.

Hur skildrar ledarartiklarna flyktingströmmen idag? Arpi, skribenten för artikeln i *Svenska Dagbladet* yrkar på att avskaffa asylrätten och påbörja ett system med kvotflyktingar där individerna söker asyl från ett tredje land. Som nämnt i tidigare avsnitt, detta är ett system som danska socialdemokraterna önskar införstifta i Danmark men är något som Sverige är skeptiska till. En parallell mellan de danska socialdemokraterna och svenska konservativa tänkare, likt Ivar Arpi, kan dras här. Arpi tror på förändring för att kunna bevara välfärdsnationalismen och styrker sina åsikter med politisk propaganda. Återigen ser läsaren tendenser på konservatismen och hur detta ideologiska begrepp genomsyrar språket och framställningen av händelsen i artikeln. Även *Dagens Nyheters* liberala ståndpunkter genomsyrar artikeln publicerad där då skribenten yrkar på ett öppet samhälle där invånarna inte ska stå bakom att avskaffa asylrätten, vilket är raka motsatsen till vad artikeln i *Svenska Dagbladet* demonstrerar.

- Förhållningssätt till EU

Hur gestaltar artiklarna EU:s försök till en gemensam asylpolitik? Det uppkommer skillnader även i behandlingen av det sagda ämnet. Artikeln som publicerades i *Svenska Dagbladet* framställer EU och det europeiska samarbetet som något positivt. Seemann, ansvarig skribent av denna artikel, fokuserar på att visa EU:s styrkor och hänger snarare ut Sveriges regering för att den inte har varit mer tillmötesgående. Däremot, artikeln i *Dagens Nyheter*, framstår som skeptisk till EU:s hela institution och yrkar på att asylrätten skall bevaras och påvisar gång på gång bristerna med EU. Med detta i åtanke är artikeln en bra representation av det allt mer splittrade Europa där åsikter kring EU som institution går isär. Bevis på denna splittring återfinns även i diskussionen kring gränskontroller där EU samarbetet ifrågasätts ånyo.

För att summera denna diskussion så finns det en relation mellan att publicera skribentens namn och skildringen av en händelse och med undantag från artikel nummer 4, som behandlar hur samhället ser på situationen idag, så skildras flyktingströmmen 2015 över lag i *Svenska Dagbladet* på ett mildare och mer humant sätt än vad den gör i *Dagens Nyheter*. Tidningarnas ideologiska inriktningar är också påtagliga då *Svenska Dagbladets* konservativa sida lyser igenom vid diskussionen kring EU:s direktiv och vad som börs göras. Starkaste

exemplet på detta är när Per Högselius diskuterar gränskontrollen och han finner kopplingar mellan årtionden av diskussion kring rörelsefrihet och politik, vilket är något skribenten i *Dagens Nyheter* inte väljer att skildra och ta upp.

9. Avslutande konklusioner

Sverige förändrades drastiskt på grund av flyktingvågen 2015 och införde gränskontroller i ett försök att göra en ohållbar situation hållbar. Sverige reducerade också sina insatser vid mottagandet av asylsökande och mötte EU:s direktiv och de minimumkrav EU angav. Skildringen av det som inträffade hösten 2015 och framåt är densamma i samtliga åtta artiklar till den grad att de alla på något vis uttrycker att en lösning på flyktingströmmen hade behövts tidigare. Samtliga skribenter i de åtta ledarartiklarna använder sig av, till olika uträckningar, diverse legitimeringsstrategier och intertextualitet för att finna stöd till sina argument och trots att dessa taktiker tar uttryck på skilda sätt i artiklarna, har alla texter det gemensamt. Trots dessa liknande angreppsätt och strategier så har själva gestaltningen av flyktingströmmen 2015 skiljt sig till en sådan grad att de går att argumentera för att de har representerat varsin sida i den politiska debatten, konservatism vs. liberalism och EU-positivister vs. EU-skeptiker. Med denna slutledning går det att konstatera att den föreliggande studien påvisar hur värdefulla medias skildringar kan vara för vår generella förståelse för samhällsproblem.

För vidare forskning vore det intressant att undersöka hur stor inverkan media faktiskt har på samhället och finna resultat på hur framställningen av politiska skeenden och händelser påverkar våra tankar och uppfattningar om det.

Referenslista

Primärt referensmaterial (ledarartiklarna)

Dagens Nyheter. "Asylrätten behöver bevaras". 2017-10-20. Hämtad 2018-03-12, <https://www.dn.se/ledare/asylratten-behover-bevaras/>.

Dagens Nyheter. "Gränskontroller är steg ett". 2016-02-05. Hämtad 2018-03-12, <https://www.dn.se/ledare/huvudledare/granskontroller-ar-steg-ett/>.

Dagens Nyheter. "När danska S avskaffar asylrätten måste Löfven bygga en politisk mur". 2018-02-06. Hämtad 2018-03-12, <https://www.dn.se/ledare/nar-danska-s-avskaffar-asylratten-maste-lofven-bygga-en-politisk-mur/>.

Dagens Nyheter. "Skarpt läge för Sverige". 2015-10-14. Hämtad 2018-03-12, <https://www.dn.se/arkiv/ledare/skarpt-lage-for-sverige/>.

Arpi, Ivar. "Ersätt asylrätten med flyktingkvoter". *Svenska Dagbladet*, 2018-02-06. Hämtad 2018-03-12, <https://www.svd.se/ersatta-asylratten-med-flyktingkvoter>.

Gudmundson, Per. "Dokument- Polisens bild av flyktingströmmen". *Svenska dagbladet*, 2015-10-16. Hämtad 2018-03-12, <https://www.svd.se/dokument--polisens-bild-av-flyktingstrommen>.

Högselius, Per. "När gränskontroller blev en europeisk paradgren". *Svenska Dagbladet*, 2016-01-10. Hämtad 2018-03-12, <https://www.svd.se/nar-granskontroller-blev-en-europeisk-paradgren>.

Seemann, Victoria. "Gemensam lösning krävs". *Svenska Dagbladet*, 2017-03-07. Hämtad 2018-03-12, <https://www.svd.se/gemensam-losning-kravs>.

Sekundärt referensmaterial

Andersson, Joakim. "Svenskarna allt mer positiva till EU". *SVT*, 2017-11-17. Hämtad 2018-05-02, <https://www.svt.se/nyheter/svenskarna-allt-mer-positiva-till-eu-1>.

Bergström, Göran och Kristina Boréus. *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*. Lund: Studentlitteratur, 2000.

Brune, Ylva. *Nyheter från gränsen: Tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*. Göteborgs Universitet, 2004.

Charter of fundamental rights of the European Union. Official Journal of the European Union: 2010/C 83/02. European Union (2018).

Dagens Nyheter. "Om Dagens Nyheter". 2008-02-28.
Hämtad 2018-03-12, <https://www.dn.se/nyheter/om-dagens-nyheter/>.

Denk, Thomas. *Komparativa Analyismetoder*, Lund: Studentlitteratur, 2012.

Dustmann, Christian, Francesco Fasani, Tommaso Frattini, Luigi Minale och Uta Schönberg, red. *On the economics and politics of refugee migration*. Bonn: IZA, 2016.

European Asylum Support Office. "EASO guidance on reception conditions: operational standards and indicators". September 2016. Hämtad 2018-03-20,
<https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/EASO%20Guidance%20on%20reception%20conditions%20-%20operational%20standards%20and%20indicators%5B3%5D.pdf>.

European Asylum Support Office. "EASO's history". Hämtad 2018-03-20,
<https://www.easo.europa.eu/easo-history>.

European Commission. *Migration and Asylum*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014. Hämtad 2018-02-27, https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/docs/brochure-migration-and-asylum/brochure_asylum_and_migration_en.pdf.

Europeiska Unionen. "Sverige". Hämtad 2018-03-20, https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/sweden_sv#sverige_i_eu.

Grönlund, Erik, Elisabeth Marmorstein och Anton Kasurinen. ”Sverige inför tillfälliga gränskontroller”. *Sveriges Television*, 2015-10-11. Hämtad 2018-03-19, <https://www.svt.se/nyheter/sverige-infor-tillfalliga-granskontroller>.

Janning, Josef. ”The Netherlands: The EU’s hidden coalition champion”. *European Council of foreign relations*, 2016-06-16. Hämtad 2018-03-20, http://www.ecfr.eu/article/commentary_the_netherlands_the_eus_hidden_coalition_champion_7044.

Jorgensen Winther, Marianne och Louise Philips. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur, 2000.

Loseke, Donileen. R. *Thinking about Social Problems*. New York: Aldine De Gruyter, 2003.

Mattson, Pontus. ”Tvärvändningen- svängningen i flyktingpolitiken”. *SVT Play*, 2017-10-29. Hämtad 2018-03-22, <https://www.svtplay.se/video/15722192/tvarvandningen-om-svangningen-i-flyktingpolitiken>.

Migrationsverket. ”Fakta om migration”. Hämtad 2018-03-12, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Fakta-ommigration/Historik.html>.

Migrationsverket. ”Information om Dublinförordningen”. Hämtad 2018-05-02, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Fakta-om-migration/Fakta-om-uppehallstillstand/Dublinforordningen.html>.

Migrationsverket. ”Ordförklaringar”. Hämtad 2018-03-13, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Ordforklaringar.html>.

Migrationsverket. ”Sveriges flyktingkvot”. Hämtad 2018-03-19, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag/Sveriges-flyktingkvot.html>.

Migrationsverket. ”Vårt uppdrag”. Hämtad 2018-03-21, <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Vart-uppdrag.html>.

Nationalencyklopedin. Hämtad 2018-04-16,
<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/lejonparten>.

Nationalencyklopedin. Hämtad 2018-05-07, <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/konservatism>.

Nationalencyklopedin. Hämtad 2018-05-07, <https://www-ne-se.ludwig.lub.lu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/liberalism>.

Pruitt, Sarah. "The history behind Brexit". History stories. *History.com*, 2017-03-29. Hämtad, 2018-05-02, <https://www.history.com/news/the-history-behind-brexit>.

Regeringen. "Insatser med anledning av flyktingkrisen". Hämtad 2018-03-21,
<http://www.regeringen.se/informationsmaterial/2015/10/insatser-med-anledning-av-flyktingkrisen/>.

Regeringen. "Överenskomna insatser med anledning av flyktingkrisen". Hämtad 2018-03-21,
<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/overenskommelsen-insatser-med-anledning-av-flyktingkrisen>.

Riksdagen. "Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige". Hämtad 2018-03-21, http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/tillfalliga-begransningar-av-mojligheten-att-fa_H301SfU16.

Spindler, William. "2015: The year of Europe's Refugee Crisis". *UNHCR*, 2015-12-08. Hämtad 2018-03-20, <http://tracks.unhcr.org/2015/12/2015-the-year-of-europes-refugee-crisis/>.

Sundberg, Emma och Elinor Jakobsson. *Flyktingkatastrofen i Medelhavet, april 2015 - ur ett europeiskt och ett nationellt politiskt perspektiv*. Lund: B-uppsats/EUHA17, 2015.

Svenska Afghantankommittén. "Afghaner på flykt". Hämtad 2018-03-18, <https://sak.se/afghanistan/flykt/afghaner-pa-flykt>.

Svenska Dagbladet. "Självständig och oberoende av politiska, religiösa, kommersiella eller enskilda intressen". 2003-05-12. Hämtad 2018-03-12, <https://www.svd.se/sjalvstandig-och-oberoende-av-politiska-religiosa-kommersiella-eller-enskilda-intressen>.

Sveriges Radio. "Tidslinje över kriget i Syrien". 2016-03-15. Hämtad 2018-03-20, <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6161467>.

UNHCR. "Afghanistan". Hämtad 2018-03-19, <http://www.unhcr.org/afghanistan.html,%202018-03-19>.

UNHCR. "Iraq- emergency". Hämtad 2018-03-19, <http://www.unhcr.org/iraq-emergency.html>.

Wenneberg Barlebo, Soren. *Socialkonstruktivism- positioner, problem och perspektiv*. Helsingborg: Liber, 2001.

Bilaga 1

Överenskommelsen- insatser med anledning av flyktingkrisen

Regeringskansliet, 23 oktober 2015

Insatser med anledning av flyktingkrisen

Sverige och Europa står mitt i en enorm uppgift att ge människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck en trygg tillvaro. Mot bakgrund av att antalet personer som sökt asyl i Sverige ökat kraftigt är utmaningarna för det svenska asylsystemet mycket stora.

I detta allvarliga läge har regeringen, Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna enats kring nödvändiga insatser för att säkra förmågan i det svenska mottagandet av asylsökande och stärka etableringen av nyanlända.

Syftet med insatserna är att skapa ordning och reda i mottagandet, en bättre etablering och att dämpa kostnadsökningarna. Fler länder måste göra mer för att erbjuda människor skydd. Sverige ska stå upp för asylrätten. I tider av kris är den som viktigast. Den som flyr från krig och förtryck ska kunna få skydd i Sverige.

Implementeringen av de åtgärder som nu överenskommit ska gemensamt följas upp.

Insatser för att säkra det svenska asylsystemet

Korta handläggningstiden för asylansökan

Uppdrag ges till Migrationsverket att redovisa en plan för åtgärder inom asylprövningen i syfte att förkorta handläggningstiderna. Planen ska innehålla åtgärder på kort och lång sikt och beskriva förväntade effekter av åtgärden, till exempel effekter av att ärenden sorteras tidigt i processen så att asylsökande med typiskt sett hög beviljande grad behandlas särskilt. Resultatet av pågående EU-förhandlingar om snabbare avslag avseende ogrundade ansökningar och ansökningar från säkra länder ska dessutom implementeras i Sverige. Planen ska redovisas till Regeringskansliet i samband med att myndigheten lämnar februariprognosen 2016.

Skapa utrymme för fler asylsökande på anläggningsboende

Idag är knappt 6 000 personer med lagakraftvunnet avvisnings- eller utvisningsbeslut inskrivna i Migrationsverkets mottagande och bor i ABO.

Rätten till dagersättning för vuxna utan barn tas bort efter lagakraftvunnet beslut om av- eller utvisning. Rätten till anläggningsboende för vuxna utan barn med lagakraftvunnet beslut om av- eller utvisning ska upphöra så snart fristen att lämna landet löpt ut. Utgångspunkten är att verkställighet ska ske vid den tidpunkten. Det ska finnas en ventil för den som inte kan avvisas/utvisas.

De personer som beviljats uppehållstillstånd ska regelmässigt skrivas ut från anläggningsboende när en ny bostad är ordnad. En person som beviljats uppehållstillstånd ska alltså inte kunna tacka nej till erbjuden anvisning och samtidigt bo kvar på anläggningsboendet.

Förslagen syftar till att fler boendeplatser frigörs.

Försörjningskrav vid anhörginvandring

Undantag från försörjningskrav vid anhörginvandring för svenska medborgare och för medborgare i annan EES-stat eller Schweiz, samt för dem som bott i Sverige i mer än fyra år tas bort. Ändringen ska gälla nyetablerade relationer.

Tillfälligt uppehållstillstånd som huvudregel införs under en begränsad tid

En tidsbegränsad lagändring införs. Kvotflyktingar, ensamkommande barn och barnfamiljer ska fortsatt som huvudregel ha permanent uppehållstillstånd i enlighet med gällande lagstiftning. För övriga flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande ska huvudregeln vara tillfälligt uppehållstillstånd. Vid tillfälliga uppehållstillstånd ska flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande ha en rätt till familjeåterförening motsvarande den som gäller enligt EU-rätten.

När det tillfälliga uppehållstillståndet löpt ut och personen kan uppvisa taxerad inkomst på en nivå som det går att försörja sig på ska personen beviljas permanent uppehållstillstånd, även om skyddsskäl har upphört. Det tillfälliga uppehållstillståndet bör också bli permanent efter tre år om skyddsskäl kvarstår.

Den tidsbegränsade lagen ska utformas i enlighet med detta och gälla under tre år.

Den nya lagstiftningen ska tillämpas så snart den trätt i kraft. De beslut som då fattas kommer därmed att utgå från den nya lagstiftningen. De nya reglerna kommer att tillämpas även när ansökan om uppehållstillstånd gjorts dessförinnan.

Lagliga vägar

Mottagande av kvotflyktingar utgör en laglig och trygg väg till Sverige och skulle också vara ett sätt att visa solidaritet med överbelastade länder i konflikters närområde. Sverige ska därför successivt öka antalet kvotflyktingar upp till 5000 personer.

En utredning tillsätts om lagliga vägar för att söka asyl i EU. Humanitära visum är ett exempel på en fråga som utredningen ska titta på.

Översyn ensamkommande flyktingbarn

Antalet ensamkommande flyktingbarn som kommer till Sverige har ökat dramatiskt under senare tid. Orsakerna till detta behöver analyseras och ses över. Utöver redan aviserade åtgärder kring ensamkommande flyktingbarn ska hela situationen för placering och hantering av denna grupp löpande ses över. Den löpande översynen ska omfatta allt från socialtjänst och Migrationsverket till gode män, tolkar etcetera. Översynen bör även ta upp överflyttning från HVB-hem till stödboende och andra boendeformer.

Sverige ska begära att vara med i omfördelningen av migranter enligt RIF-rådets beslut av den 22 september

Den 22 september beslutade EU om att tillfälligt omfördela 120 000 personer i behov av skydd, från primärt Italien och Grekland, under två år. Beslutet möjliggör även för andra medlemsstater att bli föremål för omfördelning (sammanlagt 54 000 platser), under vissa förutsättningar och om en akut situation uppstår, det vill säga ett oproportionerligt stort tryck på asylsystemet föreligger. För att komma i åtnjutande av platser i systemet krävs beslut av rådet.

Syftet med begäran är att sätta tryck bakom principen att alla länder gemensamt ska ta ansvar och hjälpa människor på flykt. Det är viktigt för den europeiska solidariteten att alla länder deltar och genom detta system kommer alla länder att bygga upp ett mottagande och förbättra sin asylprocess. Det förbättrade mottagandet och en rättssäker prövning är en förutsättning för att mottagandet i andra länder ska öka på sikt så att vi kan hjälpa fler människor.

Insatser för att stärka nyanländas etablering i Sverige

Tidiga insatser under asyltiden

Det är viktigt att asylsökande själva i högre utsträckning bidrar till mottagandet och till etableringsprocessen. Väntan på att få asylansökan prövad ska användas för att stärka individens möjligheter till etablering. Sysslolöshet ska motverkas. Svenskundervisning ska

ges redan under asyltiden liksom en obligatorisk samhällsorientering. Studieförbund är lämpliga utförare, även av de insatser som Migrationsverket ansvarar för.

Kommunerna ska dela på ansvaret för mottagande av nyanlända

Flyktingmottagandet är ett gemensamt ansvar för samhället. När alla kommuner är med och tar emot nyanlända kommer fördelningen av mottagandet bli mer proportionerligt i förhållande till kommunernas arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantaget mottagande och omfattningen av asylsökande.

Partierna är överens om att riksdagen ska stödja en proposition baserad på förslagen i Ds 2015:33 Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända. Den nya lagstiftningen ska träda i kraft den 1 mars.

Snabbare och bättre etablering

Regelförenklingar bör ske vad avser både lagstiftning och förordningar inom etableringsuppdraget i syfte att öka flexibiliteten och underlätta etablering på arbetsmarknaden. Mer jobb utanför etableringsplanerna ska vara möjligt. Det finns ett reellt behov att hitta bättre vägar för lågutbildade personer att få sådan yrkesutbildning som gör att de kan komma ut på arbetsmarknaden. Modeller med yrkesskolor med yrkesutbildning ska prövas. Möjligheten att införa en utbildningsplikt för personer som kommer till Sverige senare i livet och som inte har uppnått grundskolekompetens ses över.

Utvidgning av möjligheter till YA-jobb

För att nyanlända snabbare ska komma i arbete är det av stor vikt att kunna ge möjligheter att kombinera arbetslivserfarenhet och utbildning. Den befintliga modellen med YA-jobb bör därför utvidgas till att också kunna omfatta nyanlända enligt i övrigt samma villkor som nu gäller i modellen. Detta skulle kunna göras förutsatt ny prövning och godkännande av EU-kommissionen och vara beroende av nya förhandlingar mellan parterna avseende de förändrade villkoren för YA-anställningar.

YA-jobb bör även utvidgas till att gälla arbetsgivare som inte omfattas av kollektivavtal. En förutsättning för detta är att villkoren för den anställde motsvarar kollektivavtalsnivå, samt att den utbildning och handledning som arbetstagaren har rätt till säkras. Det bör utredas hur och vem som ska säkerställa detta.

Fler möjligheter till praktik

För att nyanlända snabbare ska lära sig svenska språket och få kunskaper om svenska arbetsplatser ska regeringen göra särskilda insatser för att få fram fler praktikplatser inom såväl privat som offentlig verksamhet.

Utvidgning av RUT-avdraget

En snabbare etablering på arbetsmarknaden underlättas genom lägre trösklar in på arbetsmarknaden. För att möjliggöra detta utvidgas RUT-avdraget till att också omfatta utökat trädgårdsarbete, flyttjänster och IT-tjänster i hemmet (RIT-avdrag).

Tydligare krav för att erhålla försörjningsstöd

Förslag från utredningen Stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd (SOU 2015:44) ska föreläggas riksdagen som en proposition. I betänkandet lämnas förslag på en ny bestämmelse i socialtjänstlagen där det förtydligas vilka krav som kan ställas på en person som på grund av arbetslöshet ansöker om försörjningsstöd. Betänkandet innehåller även förslag på kompletteringar i vissa förordningar för att ge kommunerna möjlighet att få uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Begränsning av föräldrapenning

Föräldrapenning kan betalas ut till en förälder som är försäkrad i Sverige med maximalt 480 dagar. Om barnet är fött före den 1 januari 2014 kan dagarna tas ut fram till barnet är åtta år. Om barnet är fött från och med den 1 januari 2014 gäller andra regler. Då kan maximalt 96 av de 480 dagarna sparas till tid efter barnets fyraårsdag och användas längst fram till dess barnet fyller tolv år. För föräldrar som blir försäkrade i Sverige efter det att barnet är fyra år kan föräldrapenning utges med maximalt 96 dagar.

Detta ska begränsas så att det för föräldrar som kommer till Sverige med barn endast är möjligt att ta ut ett fåtal föräldrapenningdagar efter barnets tvåårsdag. Den närmare utformningen av förslaget ska utredas.

Ytterligare möjligheter att klara boendesituationen

Fler bostäder behöver fram snabbt. Tillfälliga lättnader i plan- och byggregleringen ska genomföras. En översyn ska göras så att krav på byggnader som uppförs eller tas i anspråk med tidsbegränsat bygglov förenklas och möjlighet att ”återbostadisera” lägenheter som i dag används för annat ändamål utan att nybyggnadskraven behöver tillämpas.

Förutsättningarna för att fler kommuner ska låta uppföra bostäder för uthyrning till Migrationsverket på långa avtal, liknande den så kallade Västerviksmodellen utvecklas. Det kan till exempel röra sig om att göra det möjligt för Migrationsverket att ingå avtal som är längre än sex år.

Fler skolplatser

Friskolor ska ha samma möjligheter som kommunala skolor att ta emot asylsökande och nyanlända elever. Kommuner ska till större del kunna placera elever i andra skolor än de närliggande. Distansstöd för elever på deras modersmål ska utvecklas.

Fler lärare och fler vuxna i skolan

Den lärarkompetens som finns bland dem som kommer till Sverige ska tillvaratas. Nyanlända med yrkesbakgrund som lärare ska, i de ämnen som de är utbildade för, kunna undervisa elever som talar samma språk. Vid sidan av undervisningen ska kompletterande utbildning och validering ske. I det akuta läget behövs fler pedagoger och personal i skolan. Pensionerade lärare och lärarstudenter kan vara en resurs i undervisningen av nyanlända elever.

Stärkta resurser för att hantera flyktingkrisen

Ansöka tillgängliga EU-medel

Sverige ska söka tillgängliga EU-medel för att underlätta flyktingsituationen. En genomgång görs för att snabbt identifiera möjliga fonder för Sverige att söka pengar ur.

Engångspengar till kommuner och civilsamhälle

För att hantera den rådande flyktingsituationen och minska trycket på den kommunala ekonomin är partierna överens om att tillskjuta engångsmedel till kommunerna under 2015. Vid fördelningen av medel mellan kommuner är det möjligt att beakta både omfattningen av antalet asylsökande som vistas i kommunen och kommunens mottagande av nyanlända, samtidigt som hänsyn kan tas till fördelningen vuxna-barn. Samtidigt tillskjuts engångsmedel till civilsamhällets organisationer för att underlätta deras arbete med den rådande flyktingsituationen och etableringen av nyanlända. Totalt föreslås satsningen uppgå till tio miljarder kronor, varav cirka 200 miljoner kronor till civilsamhällets organisationer.

Utformning av kommunstöd för bostadsbyggande

I Budgetpropositionen för 2016 finns inom UO18 ett anslag 1:14 *Stöd till kommuner för ökat bostadsbyggande*. Det aktuella anslaget föreslås för 2016 uppgå till 1,85, mdkr, beräknas för 2017 till 1,8 mdkr och därefter till 1,3 mdkr årligen.

Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner som bidrar till ökat bostadsbyggande. Enligt regeringens överväganden i propositionen ska medlen under 2016 fördelas baserat på faktiskt bostadsbyggande.

Regeringen är öppen för en bred uppgörelse kring hur kommunstödet bör utformas. Stödet skulle kunna riktas till kommuner som bygger bostäder och tar emot nyanlända flyktingar.

Bilaga 2

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Per Gudmundson:

Dokument – Polisens bild av flyktingströmmen

Av Per Gudmundson

16 okt, 2015

SvD har tagit del av över 30 av polisledningens lägesbilder över flyktingkrisen. De ger en unik inblick.

I sin kommentar till SvD ledares avslöjande om att polisen inte förmår sköta den inre utlänningskontrollen svarar Mats Löfving, chef för Nationella operativa avdelningen (Noa), att polisen ändå har kontroll på situationen.

– Enligt vår bedömning är kriminalitet eller ordningsstörning kopplat till flyktingmottagandet väldigt begränsad. Därför har vi kontroll på situationen, säger Löfving till TT.

Mot detta skulle man förstås kunna invända att det huvudsakliga syftet med den inre utlänningskontrollen knappast är att stävja allmän oordning. Inre utlänningskontroll syftar till att kontrollera att personer inte uppehåller sig i landet utan tillstånd, samt att söka efter kriminella som inte får uppehålla sig inom Schengen. Och på den punkten talar tyvärr Noas dokumentation sitt tydliga språk.

Men bilden av att flyktingströmmen hanterats med få ordningsstörningar – stämmer den? Ja, att döma av de Noa-dokument som SvD tagit del av har flyktingsituationen hittills passerat relativt lugnt. Gör man en lista över incidenter ser det förstås illa ut, men givet att migrantströmmen kanske har omfattat mellan 50000 och 100000 personer på en dryg månad har förloppet varit tämligen ordnat.

Noa-dokumentet ger en unik inblick i hur den högsta polisledningen ser på situationen. Varje lägesbild – SvD har läst över 30 nationella och regionala lägesbilder – ger en

sammanställning av incidenter och orosmoment. Normalbilden är att situationen är lugn. De värsta farhågorna – terrorism, epidemier, raskravaller – lyser helt med sin frånvaro. Någon brottsvåg tycks heller inte ha utlösts.

Helt friktionsfritt har det dock inte varit.

Flyktingaktivister med egen agenda

Ett huvudbry för polisen har varit att det frivilligt organiserade flyktingmottagandet har haft inslag av grupper med egen politisk agenda på tvärs med statens. På det hela taget tycks polisen bedöma att det mottagande som har organiserats av den autonoma miljön har varit av godo, men stundtals har aktivister från extremvänstern utgjort ett orosmoment. På samma sätt tycks de religiösa grupperna ha dragit ett tungt lass i mottagandet, och skött det väl. I några fall har dock polisen sett tecken på extremism.

"Frivilliga nätverk möter flyktingar redan på perrongen och anmodar dem att inte ta kontakt med myndigheterna. Istället slussas de vidare in i nätverken, oklart var. Även ensamkommande flyktingbarn väljer att åka med nätverken istället för att vända sig till sociala jouren." (Noa, Syd 16/9)

"Samarbetet med hjälporganisationerna, de etablerade, som befinner sig på Centralen har varit gott. De mer löst sammansatta hjälporganisationerna har dock ibland en annan agenda och de har vid ett antal tillfällen agerat för att underminera kommunens, Migrationsverkets och polisens arbete på plats. Vi har mycket tydligt kommunicerat vår syn på den negativa delen av deras verksamhet. Efter detta upplevde jag att de höll en lägre profil." (Noa, Syd, 21/9)

"Indikationer på att personer i den 'autonoma' miljön upprättar egna förläggingsplatser på olika platser i Malmö." (Noa, Syd, 24/9)

"På Centralstation fredagskväll fanns ett flertal kvinnor med västar märkta 'Refugee Malmö' – Dessa har ofta gått 'på' personalen från Migrationsverket och upplevdes som störande av migrationsverket." (Noa, Syd, 26/9)

"Socialtjänsten: Uppger att det har ökat med ensamkommande barn som uppehåller sig vid Centralstationen och dessa initialt inte vill prata med socialtjänsten. Socialtjänsten önskar därför biträde av polis med att hänvisa barnen till socialtjänsten. Det har via socialtjänstens

tolk framkommit att vissa av de oorganiserade frivilliga organisationerna sprider falsk information bland migranterna och vill att migranter ska följa med dem istället för att få kontakt med Migrationsverket eller Socialtjänsten" (Noa, Sthlm, 27/9)

"MiG uttrycker stor oro över situationen vid mottagningen, Sagåsen. På plats finns ett antal frivilligorganisationer där individer uttrycker sin uppfattning att vara antimyndigheter. Det blir en störning för MiG:s personal som upplever att dessa personer obstruerar, lämnar felaktiga uppgifter till migranterna och följer inte den ordning som ska vara." (Noa, Väst, 4/10)

"Indikationer från skola och socialen ger vid handen att arabiska kulturföreningen bedriver koranstudier på HK-center bland de nyanlända. När volontärerna ifrågasatte verksamheten blev de bortkörda. Migrationsverket saknar fortfarande personal på plats. Skolan flaggade även för att deras elever går på koranskola på arabiska kulturföreningen istället för den hemspråksundervisning som skolan erbjuder dem." (Noa, Bergslagen, 6/10)

"Vidare kommer signaler från frivilligorganisationer att det finns en imam på moskén som uppmanar att de skall skaffa ett parallellt samhälle. De skall ta emot hjälp men inte prata med hjälparna utan att de skall klara sig själva." (Noa, Bergslagen, 6/10)

"Den autonoma vänstermiljön har en aktiv hjälp i hanteringen av flyktingströmmen, tex transporter till Kontrapunkt och boende där. Inforation och uppslag gör gällande att de upplåter plats till en stor mängd inte registrerade migranter på sitt boende." (Noa, Syd, 9/10)

Politisk exploatering av flyktingkrisen

Olika politiska grupper har försökt göra aktioner i samband med flyktingkrisen. Här har polisen försökt vara uppmärksam på tecken på politisk aktivism som riskerar att urarta i våld.

"Enstaka händelser på boenden gällande bråk. Inkomna flygblad till Mig från Vit Makt-rörelsen." (Noa, Väst, 2/10)

"Demonstration på Stortorget i Malmö 'Nu stänger vi Sveriges gränser'. Demonstrationen började kl. 12.00 och därefter talade riksdagsledamot Kent Ekeroth från SD. Demonstrationen medförde inga ordningsstörningar. Antalet deltagare var strax under ca 500 st. Ca 70 st. motdemonstranter fanns också på plats. De skanderade men överrörstade aldrig demonstrationen. 2 st. omhändertagna, PL 13§ samt avlägsnande. Efter

demonstrationen så fortsatte ett 15-tal personer från demonstrationen ut mot bron för att verkställa det de demonstrerat om tidigare. Ca 30 st. motdemonstranter begav sig också mot bron. På Hyllie station uppstod lite munhuggning men kunde lugnas ned av polis på plats. De båda grupperingarna upplöstes självmant och ingen kom ut på bron." (Noa, Syd, 4/10)

"Det okontrollerade flödet samt bristen på boende skapar säkerhetsincidenter, ordningsstörningar och en ökad aktivitet inom vit-makt och den autonoma miljön i samtliga regioner." (Noa 9/10)

Konflikter mellan grupper av migranter

Polisledningen registrerar ett flertal fall av konflikter mellan olika migrantgrupper, på boenden eller ute i samhället.

_"Dialogpolisen i Region Stockholm har varit i kontakt med Moskén på Södermalm. De uppgav att situationen gällande migranter har lugnat ner sig efter det att Fryshuset har öppnat. Ett orosmoment är dock risken för interna bråk mellan Shia- och Sunnimuslimer från Irak. Hittills har personalen lyckats avstyra bråken själva." _ (Noa, Sthlm, 17/9)

"Bråk i helgen vid ett nyöppnat asylboende i Kristinehamn, Värmland. Boendet fylldes på med 429 personer. Mycket rörigt på plats och det viftats med kniv." (Noa, Bergslagen, 22/9)

"Bråk mellan två asylsökande på Fliken i Norberg fredagskvällen den 25 september. Inkom som bråk mellan två personer som urartat med ett 100-tal inblandade. Det var inte så allvarligt när vi väl kom till platsen, men anmälan misshandel blev det. Detta är väl exempel på jobb som vi framöver kan räkna med att få åka till och att det någon gång kanske blir upploppsliknande situationer på våra flyktingförläggningar." (Noa, Mitt, 26/9)

"Det finns anmälda misshandlar vid, eller i anslutning till, flera av de nyöppnade Asylboendena i Regionen. Det har dock, hittills, kunnat hanteras inom linjeverksamheten." (Noa, Bergslagen, 2/10)

"Anmälan om grov misshandel vid COOP Extra i Haparanda. Både målsägare och misstänkt boende på Cape East." (Noa, Nord, 6/10)

"Ett flertal anmälningar om brott har skett, framförallt i anslutning till asylboenden. Vid ett av boendena har också en konflikt uppkommit efter att en kristen tagit koranen ur ett

bönerum. Han har därefter eldat upp koranen samtidigt som han filmat och lagt ut det på Youtube." (Noa, Bergslagen, 6/10)

"Vid kl 16.15 fick man reda på att det varit ett större slagsmål på Transitboendet på Jägersrovägen. Detta hanterades av IGV-patruller. Ingen anmälan är upprättad." (Noa, Syd, 6/10)

"Under eftermiddagen den 8 oktober kallades ett flertal polispatruller till Asylboendet Orsa Stadshotell på grund av ett större bråk. Det skall ha varit 20 – 30 personer som slagits. Anledningen skall ha varit att några syrianska män skulle ha vislat (antastat) andra mäns fruar! Anmälningar om sexuellt ofredande och misshandel skall ha upprättats." (Noa, Bergslagen, 9/10)

Brott mot flyktingar

Polisens lägesbilder talar också om ett fåtal incidenter där man kan misstänka främlingsfientlighet.

"Stenkastning mot Migrationsverket vid Sagåsen. Det var en ensam man som krossat 2 fönster. Ingen oro på platsen när patrull kom". (Noa, Väst, 17/9)

"En 29-årig asylsökande har på okänd plats och av okänd anledning misshandlats svårt och legat i koma i mer än 24 timmar. Mer information angående detta eftersökt under dagen." (Noa, Syd, 6/10)

"Den i media uppmärksammade grannfejden i Tärnsjö verkar eskalera. Tack vare UNT:s artiklar om brott mot flyktingfamiljer där det påstås att man i Tärnsjö kastar sten på flyktingboenden, har Ortsbefolkningen blivit ordentligt uppretade. Under gårdagen kontaktades polisen om flera händelser på den aktuella adressen. Övriga Ortsbor i Tärnsjö, som inte är direkt involverade i konflikten, är oroliga för vad som kan komma att hända. I stort sett rör alla rapporterade händelser en adress och en utpekad familj. Arbetet mot detta bedrivs som linjeverksamhet." (Noa, Mitt, 9/10)

Ilkska över flyktingarnas resurser

Att migranterna bemöts med välkomnande, mat och dryck tycks ha irriterat. Polisen noterar ett par incidenter där andra försöker tillskansa sig detsamma.

"SJ meddelar ett ökande problem med personer som utger sig för att vara flyktingar utan att vara det. Syftet med det är att försöka slippa lösa biljett för sin resa." (Noa, Sthlm, 21/9)

"Under gårdagskvällen fick polispatrull hantera ordningsstörning vid huvudentrén till Centralstationen. Det var i anslutning till frivilligorganisationernas uppställningsplatser. En del i ordningsstörningen består av att missbrukare och hemlösa kommer till tälten där frivilligorganisationerna delar ut mat. När de sedan nekas har mindre oroligheter uppstått." (Noa, Sthlm 27/9)

"Ordningsvakter upplever viss problematik runt frivilligorganisationernas plats där man delar ut mat och vatten. Eu-migranter, lokala fyllor, ungdomar på helgerna och annat folk med rasistiska åsikter stör ordningen när de också vill ha vatten och mat. Enligt ordningsvakterna delas ovan förnödenheter bara ut till de med flyktingstatus, därav problematiken." (Noa, Sthlm, 9/10)

Människosmuggling i viss skala

Lejonparten av migranterna har kommit till Sverige den sista biten för egen maskin, att döma av polisens dokumentation. En rad fall av misstänkt människosmuggling har dock iakttagits.

"Den 20 september 2015 grep finska gränsjägarna 2 personer misstänkta för människosmuggling från Sverige till Finland. Personerna sitter anhållna i Kemi." (Noa, Nord, 22/9)

"En asylsökande från Syrien som placerats på HK Center i Kristinehamn har förhörts i ett ärende om grov människosmuggling. Brotten utreds i Skåne. Mannen som förhördes hade blivit körd från Barcelona, Spanien, vidare upp genom bl.a. Tyskland och över bron, där ekipaget stoppades strax efter brofästet." (Noa, Bergslagen, 24/9)

"I Trelleborgs hamn har man observerat att antalet utresande bilar med endast en passagerare till Tyskland ökat markant. Vidare har man observerat att det suttit fyra till fem passagerare i bilen när de återvänder." (Noa, Syd, 2/10)

"1 st. anmälan angående misstänkt människosmuggling upprättad." (Noa, Syd, 6/10)

"Under gårdagen skadades en polis i samband med gripandet av en person som uppfattats som kontaktperson till eller eventuellt smugglare av ensamkommande barn. Anmälan upprättad, våld mot tjänsteman." (Noa, Sthlm, 9/10)

"I en samverkande insats med tull på E6:an vid Långeberga Helsingborg, upptäcktes 3 fall av människosmuggling. 16 irakier transporterades i tre bilar." (Noa, Syd, 9/10)

Skräckscenariot

Skräckscenariot vid en okontrollerad migrantström rör terrorism eller epidemier. Något sådant tycks det inte ha varit risk för, enligt polisen. En påstådd IS-anhängare har dock oroat, och några migranter har påståtts varit allvarligt sjuka.

"Ordningssläget under tisdagen bedömdes överlag som gott. Situationen vid Jägersro är däremot mycket ansträngd. Migrationsverket uppger att de tappat kontrollen där och att situationen är dem övermäktig. Flera personer hotades igår av en man som uppgav sig vara från IS. Mannen omhändertogs men brott kan inte styrkas. Mannen ska ha varit runt i flera länder och vara tysk medborgare. Säpo samt tysk polis underrättade." (Noa, Syd, 4/10)

"En oro finns, från flera kommuner i Regionen, att asylboendena skall ställa till både logistiska och humanitära bekymmer. Man pratar om brist på förskollärare, lärare men framförallt brist på personal inom sjukvården. Flera av de asylsökande har, vad man kallar, exklusiva sjukdomar som kräver specialistvård. Man pratar då om ovanliga infektionssjukdomar, Tuberkolos, HIV m.m." (Noa, Bergslagen, 2/10)

Migranternas brott

Någon brottsvåg har inte registrerats av polisledningen.

"I samband med en inre utlänningskontroll av två personer under dagen framkom misstankar om grov stöld. De båda har sannolikt varit i Polisregion Syd och ägnat sig åt fickstölder under natten. De hade 3 st. mobiltelefoner var på sig. De frihetsberövades och telefonerna i beslag. Båda hade LMA-kort och var registrerade på Migrationsverket i Sagåsen." (Noa, Väst, 27/9)

"Under lördagskväll hoppade en person från ankommande tåg ner på spåret vid Centralstationen och sprang norrut i riktning mot Karlbergs station. Kvar på perrong blev personens bagage som visade sig innehålla en större mängd narkotika." (Sthlm 12/10)

Ordningsproblem

Även om ordningen generellt sett tycks ha varit god, har flyktingströmmen genererat några ordningsproblem.

"Jernhusen har flaggat upp en ökning av fickstölder på Centralstationen. Detta är en varningsflagg som inte kan negligeras. Stora städers centralstationer utgör viktig symbolvärde för staden. Bristande ordning på centralstationen är en indikation på samhällets generella förmåga att hålla ordning. Centralstationen är alltså en strategiskt viktig plats för att förmedla signalen om att vi har kontrollöver läget i sin helhet." (Noa, Sthlm, 26/9)

"Färjan kl. 21:00 på fredagen rapporteras som stökig – för första gången fick Polis genomföra regelrätt ordningshållning på färja. Ett flertal av flyktingarna var berusade. Två (2) blev föremål för omhändertagande LOB." (Noa, Syd, 26/9)

"Ordningsläget under tisdagen bedömdes överlag som gott. Situationen vid Jägersro är däremot mycket ansträngd. Migrationsverket uppger att de tappat kontrollen där och att situationen är dem övermäktig." (Noa, Syd, 2/10)

Ekonomiska intressen i flyktingströmmen

Migrantströmmarna tycks ha givit upphov till en liten industri av entreprenörer som skor sig på utsattheten.

"Under kvällen påträffas tre st. migranter som har tagit sig till centralstationen. De berättade för polis att när de kom med tåget från Malmö dagen innan blev de kontaktade av tre män som lovade att hjälpa till med husrum och mat för att senare köra dem till Sagåsen. De blev istället utkörda i skogen och rånades." (Noa, Väst, 27/9)

"Enligt 'Refugee Welcome' kör taxibilar från Malmö till Göteborgs centralstation med migranter för ca 1000 euro." (Noa, Väst, 4/10)

"Ikväll har det varit problem med svarttaxibilar. Man drar i folk och försöker få med sig dessa. Man stör myndigheternas arbete och det kan komma att bli aktuellt med ett PL 24 område om problemen fortsätter." (Noa, Syd, 4/10)

"Problematik kring svarttaxiverksamhet. Även 'vanliga' registrerade taxibolag har uppgett att deras chaufförer kör 'vid sidan av' för extra pengar. Uppgifter talar även för att vissa personer som uppehåller sig på Malmö centralstation försöker övertala och övertyga nyanlända att följa med dem mot ersättning."(Noa, Syd, 6/10)

"Ett problem som uppstått är taxichaufförer, främst friåkare, som söker upp de nyanlända och försöker få de att åka med och betala ett stort överpris."(Sthlm 17/9)

"Ordningstjänsterna har observerat att det förekommer anmärkningsvärda transporter utifrån Vasagatan och vid enstaka tillfällen har det utbytts pengar. Kontakt med polis skall tas vid dessa observationer." (Sthlm 29/9)

Frustration bland poliserna

Några lägesbilder från Region Stockholm problematiserar vad det betyder för poliserna själva att inte kunna upprätthålla lagens krav på inre utlänningskontroll. Poliserna vill sköta sitt jobb – men om det inte går, riskerar de att bli frustrerade.

"För att kunna fokusera och hantera flera inre utlänningskontroller och PL11§-omhändertaganden inom ramen för ALMA måste utredningsresurs och förvarsplatser öka. En organisation med struktur över tid behöver ses över. Det finns kapacitet och motivation bland den yttre personalen men för att undvika frustration måste flödet styras och brister i logistik och utredningsresurs åtgärdas." (Sthlm 9/10)

Man får anta att frustrationen nått en viss nivå när flera av varandra oberoende källor inom polisen vänder sig till bland annat SvD för att påtala bristerna i den egna verksamheten.

Desperation bland migranterna

Frustrationen lär dock vara störst bland migranterna. Lyckligtvis återfinns enbart en incident i dokumenten där desperationen verkligen tagit det mest extrema uttrycket.

"Migrationsverket i Sundsvall fick utrymma sina lokaler under måndagen då en man hotade att tända eld på sig själv. Mannen återfanns i byggnaden, och han var då indränkt i brännbar

vätska och bar med sig en tändare. Polispatruller och räddningstjänst kunde hantera händelsen." (Noa, Nord, 6/10)

Bilaga 3

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Per Högselius: När gränskontroller blev en europeisk paradgren

Av Per Högselius

10 jan, 2016

Det var för att förhindra utvandring – snarare än invandring – som pass- och visumkontroller först kom att utvecklas. De europeiska gränskontrollernas historia visar att det ofta är ekonomiska hänsyn som legat bakom begränsningar av rörelsefriheten. Och att tillfälliga lösningar inte sällan blivit permanenta.

ID-kontroll vid tågstationen på Kastrups flygplats. Foto: Björn Lindgren/TT

****Vad kommer att hända med ****den fria rörligheten i Europa? Det är en fråga som många nu ställer sig i samband med att fler och fler länder återinför gränskontroller och ibland även bygger nya fysiska hinder för att bättre kunna kontrollera – och förhindra – resor mellan länder. För att få bättre grepp om vad som egentligen händer nu kan det vara värt att foga in dagens dramatik i ett längre historiskt perspektiv. Debatten om gränskontroller och fri rörlighet i Europa har nämligen en lång historia.

Fram till mitten av 1800-talet var rörligheten de flesta länder emellan starkt begränsad. Det berodde i huvudsak på att det i brist på effektiv transportinfrastruktur var fysiskt svårt att ta sig från en plats till en annan. Men lagar och regler bidrog också till att försvåra resandet. I merkantilismens tidevarv var de flesta stater måna om att ha en så stor befolkning som möjligt. Därför vidtog de på ett tidigt stadium åtgärder för att förhindra att de egna invånarna lämnade landet. Historiskt sett är det just ambitionen att förhindra utvandring – snarare än invandring – som står i förgrunden för den utveckling som så småningom ledde till pass- och visumkontroller vid en stats yttre gräns. I många fall, som i Ludvig XIV:s Frankrike, oroade man sig dock även för konsekvenserna av fri rörlighet in mot de stora städerna, särskilt Paris.

En av de många punkter som stod på de franska revolutionärernas kravlista 1789 var att inskränkningarna i individens rörelsefrihet skulle avskaffas. Men i flera länder fick just

rädslan för revolutionärer av franskt snitt motsatt effekt. England och det unga USA införde till exempel under 1790-talet nya utlänningslagar som, åtminstone i teorin, försvårade invandring.

****Möjligheterna att resa från ett land till ett annat ****skilde sig naturligtvis mycket åt mellan samhällsklasserna. Järnvägsbyggandet, som i Europa fick sitt genombrott i mitten av 1800-talet, revolutionerade resandet på flera sätt, inte minst genom att de lägre klasserna gavs helt nya möjligheter att göra mer eller mindre långväga resor. I den europeiska politiken frodades samtidigt den ekonomiska liberalismen, vilken fick många stater att, särskilt från 1860-talet, avskaffa tidigare utrese- och inreseförbud eller i alla fall att avstå från upprätthållandet av mer restriktiva lagar och regler.

Framväxten av järnvägsnät och ångbåtslinjer uppfattades med rätta som en revolution. Restiderna sjönk drastiskt. I Sverige hade till exempel en resa mellan Stockholm och Göteborg traditionellt tagit flera dagar, då man vanligtvis reste med båt längs kusten. Från 1862, när den första järnvägsförbindelsen mellan de två städerna öppnades, krympte restiden plötsligt till 12 timmar. De internationella förbindelserna förbättrades också radikalt. I Belgien noterade man vid planeringen av landets första järnvägar att "ett tåg kommer att kunna ta sig från Antwerpen till Köln på mindre än 24 timmar, medan samma färd per båt tar uppemot elva dagar" (eftersom resan var uppströms). Ifråga om resor över Alperna tog en resa med ångbåt över Vierwaldstättersjön och vidare med postdiligens över Gotthardspasset 32 timmar – redan en imponerande snabb resa! – innan Gotthardstunneln som invigdes 1882 förkortade resan till drygt 9 timmar.

Själva begreppen tid och rum tycktes vara på väg att förändras. Den tyske poeten Heinrich Heine, som bodde i Paris, skrev: "Det känns som om bergen och skogarna i alla länder tågar mot Paris. Jag känner doften av de tyska lindarna; Nordsjöns vågor rullar mot min dörr." Andra iakttagare talade nästan lika euforiskt om att Medelhavet hade "krympt till en sjö" och att Atlanten hade "torkat upp till mindre än hälften av sin bredd". Men de som påverkades var alltså inte bara poeter, utan alla i samhället som hade råd att köpa en järnvägs- eller ångbåtsbiljett.

Ångbåts- och järnvägsresandet fick oanade konsekvenser såväl för reguljära resor och -turism som för ut- och invandring. Från slutet av 1800-talet höjdes emellertid alltfler röster för

att staten inte passivt borde acceptera massiva och okontrollerade flöden av människor över dess gränser. Skälen som anfördes varierade.

1879 införde den tyska regeringen exempelvis gränskontroller med krav på pass för alla resenärer som kom resande från Ryssland. Den nya regeln motiverades med att en pest sade ha brutit ut i Ryssland och att man ville förhindra smittspridning till Tyskland. Men den nya lagen förblev, efter ett antal revisioner, i kraft även långt efter att smittan ebbat ut. Detta är i själva verket vanligt förekommande i de europeiska gränskontrollernas historia: "tillfälliga" kontroller införs som sedan blir kvar och permanentas!

I det tyska fallet handlade de permanentade gränskontrollerna i öst till stor del om rädslan för massiva inflöden av polsk arbetskraft (det vill säga från den del av Polen som då hörde till Ryssland). Bismarck målade upp bilden av en hotande "polonisering av stora segment av Preussens befolkning", en syn som delades av många i den politiska eliten och även av tänkare som Max Weber. Alternativt kan Bismarcks politik tolkas som en reaktion på att Ryssland redan insisterade på passkontroll vid sina gränser.

Från 1890-talet kom fokus vid de tyska gränserna i öster emellertid att förskjutas mot de hundratusentals emigranter från Ryssland och Österrike-Ungern som med tåg var på väg till de stora hamnarna vid Nordsjön för att därifrån ta båten till Amerika. De stora västeuropeiska rederierna, som hade mest att vinna på att dessa transporter fungerade smidigt, samarbetade här med tyska staten för att hantera de enorma människoströmmarna genom landet.

Procedurerna vid gränserna i öster radikaliserades nu och fattiga resenärer tvingades förutom pass- och tullkontroll genomgå en rad förödmjukande procedurer, som på ett hårresande sätt föregriper senare historiska händelser. Många hölls kvar i ett par veckors tid i stora karantänanläggningar, som bevakades av beväpnade vakter och omgavs av taggrådsstängsel. En av de viktigaste gränsorterna i detta sammanhang låg inte långt från en ort vid namn Auschwitz. Även i England antogs vid ungefär samma tid en lag som återinförde passkontroller vid landets yttre gränser. Det skedde mot bakgrund av det förmodade hotet om massinvandring av östeuropeiska judar.

Men på det stora hela förblev rörelsefriheten på kontinenten avsevärd fram till 1914. De tyska kontrollerna i öster hade ingen motsvarighet vid landets övriga gränser. Vid de flesta andra länders gränser var det också fritt fram. Den som hade pengar kunde i stort sett, med ett eller

annat undantag, resa runt i Väst- och Mellaneuropa utan att visa passet och utan att behöva ansöka om krångliga visum.

Detta liberala system gick i graven i och med första världskrigets utbrott. Gränskontroller återinfördes så gott som överallt i Europa. Det huvudsakliga syftet – åtminstone i de krigförande länderna – verkar inte så mycket ha varit att hålla kontroll på och vid behov hindra utläningar från att ta sig över gränsen, utan tvärtom på att förhindra att män som var eller kunde bli soldater lämnade landet. I denna mening påminde det hela snarast om liv-egenskapens och merkantilismens gamla Europa.

Den ursprungliga idén var att de krigstida gränskontrollerna skulle vara av tillfällig art. I verkligheten blev systemet i hög utsträckning kvar under hela mellankrigstiden. Att resa genom Europa blev efter kriget en väldigt annorlunda upplevelse än vad den varit innan. Köande och väntande vid gränser blev något av den mest typiska upplevelsen. De som hade växt upp i det liberala förkrigstida Europa upprördes över de "många formaliteterna med pass, tull och ifyllandet av allehanda formulär – kort sagt, de politiska barriärerna mot resefriheten", som en resenär uttryckte det. En tidskrift jämförde den europeiska situationen med hur det gick till i USA och klagade högljutt på "dessa konstgjorda och onödiga käbbel! Dessa visum, dessa revisioner och kontroller, detta att gå upp på natten och byta om! Hur bekvämt är inte i kontrast mot detta den mycket längre resan från New York till San Francisco!"

Österrike-Ungerns upplösning och bildandet av en mängd nya nationalstater i Europa gjorde livet än mer surt för resenärerna. Längs många tidigare viktiga järnvägslinjer – som de från Budapest till Czernowitz eller från Berlin till S:t Petersburg – minskade resandet skarpt till följd av de komplicerade kontrollerna utmed sträckor där man nu var tvungen att stanna vid ibland så mycket som sex eller sju statsgränser. Många av de stora järnvägsstationer som tidigare myllrat av liv förvandlades till öde "kyrkogårdar".

1935 tog det fortfarande en halvtimme längre att resa med tåg mellan Wien och Budapest än vad det hade tagit 1914 – trots två decennier av tekniska förbättringar ifråga om järnvägarna och tågen! Från Wien till Istanbul hade resan blivit sju timmar längre. Och medan det innan kriget hade gått inte mindre än 161 tåg per vecka från Wien till Berlin och 28 tåg till Istanbul, hade tågresenärerna nu endast 70 respektive 14 avgångar att välja på – en kvantitativ

förändring som påminner en hel del om vad som just nu händer med trafiken mellan Sverige och Danmark.

Under andra hälften av 1900-talet – det vill säga ungefär ett århundrade efter den första europeiska resefrihetsvågen – avskaffades gränskontrollerna återigen i Västeuropa. Frågan är nu om den senaste tidens utveckling måne är början på en ny historisk fas liknande den som inleddes i slutet av 1800-talet. Då som nu var det i första hand nya migrationsmönster – dåför tiden handlade det alltså framför allt om ryska och polska migranter på väg västerut – som fick regeringar att införa nya gränskontroller. Den historiska parallellen bådär i så fall inte gott för framtidens resenärer, ty en av de viktigaste lärdomarna är att "tillfälliga" gränskontroller tenderar att permanentas snarare än avskaffas.

Bilaga 4

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Victoria Seemann: Gemensam lösning krävs

Av Victoria Seemann

7 mar, 2017 (uppdaterad)

Om EU ska ha en gemensam flykting- och asylpolitik, hur ska den se ut? Det är av politiska skäl lättare att nå en samsyn i frågor som rör avvisningar av personer utan skyddsskäl och bättre kontroll av EU:s yttre gräns. Men en gemensam invandringspolitik krävs också. Utan ett fungerande system för flyktinginvandring kommer den inhumana människosmugglingen med tusentals dödsoffer att fortsätta.

Cecilia Wikström (L) leder EU-parlamentets arbete med den nya flyktingpolitiken som ska ersätta Dublinförordningen. På DN Debatt föreslår hon att asylsökande inte ska kunna välja land, utan anvisas till länder utifrån befolkningsmängd och BNP (6/3-17).

Vid ritbordet är det lätt att skapa ett perfekt system för flyktinginvandringen. Under hösten 2015 röstade en majoritet av länderna för att börja omfördela flyktingar från Grekland och Italien. Men det har inte fungerat. Att länder som Polen och Ungern, som hittills inte velat ta emot några flyktingar alls, plötsligt skulle acceptera Wikströms förslag är osannolikt.

EU har i migrationskrisen mött en utmaning av ett helt nytt slag. Inte bara flyktingar, utan också ett stort antal ekonomiska migranter, söker sig till EU. Utan en gemensam lösning för invandringen finns en stor risk att farhågorna om ett "fort Europa" besannas. Unionens styrka har legat i att reformer för handel och fri rörlighet gjort livet bättre för miljoner människor. Samtidigt finns svagheter som stelbent byråkrati och inskränkningar av ländernas självbestämmande alltjämt där.

Båda komponenter finns kvar när flyktingpolitiken ska göras om. Precis som i alla andra frågor måste såväl federalister som EU-skeptiker kompromissa om en lösning ska nås. Det

bästa vore ett stabilt system där flyktingar på ett ordnat sätt kan söka asyl utanför EU eller inom kontrollerade områden och där ansvaret i någon mån kan delas mellan olika länder.

Att resolut stänga gränserna, vilket flera populistiska partier förespråkar, är det sämsta alternativet. Migrationen är driven av en nöd som för de flesta är svår att föreställa sig. Valet står mellan ett lagligt och människovärdigt invandringssystem, eller att fortsätta göda människosmugglarnas fickor.

Regeringen behöver redogöra för vilken position Sverige kommer att inta inför unionens kommande vägval. Hur ska man göra med länderna som inte vill ta emot några asylsökande? Ska övriga länder köra över dem och försöka tvinga in dem i ett system de inte står bakom? Efter Storbritanniens utträde ur EU finns risken att fler länder går samma väg om de känner sig överkörda av de övriga. Ett annat förslag är låta länder som inte vill vara med att bidra med annat, exempelvis gränsvakter. Men då blir principen om en solidarisk flyktingpolitik kraftigt underminerad.

Att i praktiken få migranter att stanna i sitt anvisade EU-land är också lättare sagt än gjort. I Sverige finns exempelvis, till skillnad från många andra länder, ett generöst system med höga bidrag och tillgång till ett stort välfärdsystem. För att minska skillnaderna kan det därmed vara befogat att se över reglerna för bidrag och andra ersättningar.

I slutet av mars firar unionen sin 60-årsdag. Ska den hålla i 60 år till behöver länderna kunna visa på både flexibilitet och förändringsvilja. Det är genom samarbete och en öppenhet mot omvärlden som EU kan fortsätta vara en stark kraft för tillväxt, handel och demokrati. Att lyckas ta fram en gemensam lösning för flyktingpolitiken är både lackmustest och ödesfråga för unionen.

Bilaga 5

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Ivar Arpi: Ersätt asylrätten med flyktingkvoter

Av Ivar Arpi

6 feb, 2018

Hur blir man som Danmark? Den frågan utgick statsvetaren Francis Fukuyama ifrån när han i två mastodontböcker – ”The origins of political order” (2011) och ”Political order and political decay” (2014) – undersökte hur man har lyckats kombinera ordning och frihet i moderna stater. Som svensk blir man ju självklart fundersam till valet av exempel – Fukuyama måste ha varit okunnig om att det är Sverige som är bäst på allt – men Danmark toppar faktiskt så gott som alla listor på välbefinnande, lycka och frihet. Alla borde vilja bli som Danmark, resonerade Fukuyama. Men få lyckas och det är ingen naturlag som säger att det som gör Danmark unikt består. I del två av sin mastodontserie visar Fukuyama hur det kan gå åt pipsvängen.

På andra sidan Öresundsbron föreslås nu att asylrätten ändras i grunden. Det ska inte längre vara möjligt att söka asyl på plats i Danmark. I stället upprättas flyktingläger i tredje land som drivs av danska staten. De som ändå kommer till Danmark skickas antingen dit eller tillbaka till hemlandet. Om de bedöms vara flyktingar övergår de under FN:s ansvar. I gengäld återupptar Danmark mottagandet av kvotflyktingar från FN. Vidare föreslås att Danmark självt ska kunna besluta om ett tak för hur många flyktingar man årligen kan ta emot. Gränskontrollerna behåller man, och verkar för en förändring av Schengen som tillåter varje enskilt land att själva avgöra när de behövs.

Partiet som har föreslagit detta heter Socialdemokraterna. De danska alltså. I Sverige är det – förutom Sverigedemokraterna, vars program är snarlikt danska S – Moderaterna som har gått längst i den riktningen. I höstas föreslog M att Sverige på sikt borde övergå till ett kvotflyktingssystem. Förslaget gick ut på att asylsökande samlas i säkra "hotspots" utanför EU där deras ansökningar bedöms. De med störst behov fördelas i Europa enligt kvoter, som varje stat har nationell bestämmanderätt över. Rätten att söka asyl upprätthålls, men på annan plats.

Skillnaden är att Moderaternas förslag gällde på sikt. De danska Socialdemokraterna skriver att de är beredda att genomföra sin plan på egen hand, även om de givetvis vill verka för att få med sig hela EU. Hur detta skulle påverka relationen till EU-kollegorna är oklart.

Men precis som när Moderaterna stötte på patrull inom allianssamarbetet, där bland annat ledande företrädare för Liberalerna kallade det hela för kolonialism, har danska S fått kritik från sina röda samarbetspartier. Flyktingpolitiken fortsätter alltså att skära rakt igenom vänster- och högerdimensionen. En grundfråga är, hur många kan vi integrera? I Sverige har vi åtminstone svaret åt andra hållet: så många som vi har tagit emot på senare år går inte att framgångsrikt integrera inom en tid som uppfattas som rimlig av vare sig svenskar eller invandrade.

De svenska Socialdemokraterna är vankelmodiga. Man står upp för asylrätten, säger man, men verkar samtidigt för att med alla till buds stående medel hindra människor från att kunna använda sig av den. På pappret ser det humant ut, men alla som kan frågan vet att det är denna politik som leder till att människor drunknar på Medelhavet. Omkring 90 människor befaras ha drunknat utanför Libyens kust bara för några dagar sedan. Om EU ställde sig bakom förslaget som danska socialdemokraterna lagt fram skulle antalet som drunknar förmodligen sjunka rejält.

I dag är en majoritet av de som kommer till Europa över Medelhavet ekonomiska migranter från Afrika – främst Nigeria, Guinea, Elfenbenskusten och Gambia. Europa kan inte bli världens permanenta uppsamlingsplats. Skydd kan endast ges till dem som har störst behov, vilket är flyktingar.

Bilaga 6

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Ledare: Skarpt läge för Sverige

PUBLICERAD 2015-10-14

På fredag ska ledarna för samtliga partier utom SD mötas för att diskutera flyktingkrisen. Det är av största vikt att de hittar lösningar, både på kort och på lång sikt. Det är skarpt läge nu.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har begärt och fått in rapporter om situationen från samtliga länsstyrelser. Av svaren att döma är situationen på många håll ytterst pressad.

Länsstyrelsen i Norrbotten skriver att det rådande läget, om det fortsätter, kommer att ge stor påverkan på den kommunala verksamheten. Östergötland talar om ”undanträngning av annan verksamhet” på vårdcentraler. Gävleborg har redan nu ”stor brist” på skollokaler och personal och i länets kommuner råder ”mycket stor oro” för skolsituationen.

Samma sak gäller i stora delar av landet. ”Läget är akut och mycket ansträngt”, säger Matz Nilsson, ordförande för Sveriges skolledare, till SR.

”Samtliga av länets kommuner” i Jönköping ser boendesituationen som kritisk. Ord som ”hög belastning”, ”ökat tryck” och ”stora utmaningar” återkommer ständigt i rapporterna.

Stockholms stad har skrivit ett utkast till svar som är mycket dramatiskt. En ny flyktingmottagning ska byggas utanför Centralen; staden slår larm om att ”socialtjänsten dräneras på resurser för all verksamhet som inte är kopplad till akut hantering av migranter”. Ett stort antal av migranterna bedöms ha ”ett långsiktigt behov av psykologiskt och socialt stöd”.

Den stora mängden ensamkommande barn ökar risken för ”utnyttjande och exploatering”. Gruppen som vistas i landet utan tillstånd ”förväntas öka betydligt”.

Polisen har uppgraderat flyktingströmmen till ”särskild händelse”, vilket jämför situationen med ”större händelse med många döda och skadade eller fara för många liv”. Malmö stad tillsätter en krisledning; stadens olika boenden är fulla och man saknar nu plats till de hundra barn som enligt Sydsvenskan anländer dagligen.

Det är med andra ord exceptionella tider och därför av största vikt att partiledarna tar sitt ansvar.

Den stora frågan är vad de två blocken egentligen kan komma överens om. Tillfälliga uppehållstillstånd tycks kunna bli en sådan punkt, men frågan är hur mycket det egentligen påverkar flyktingströmmen.

Socialdemokraterna och Moderaterna tycks vara överens om att flyktingar som fått avslag ska åka hem. Det är högst rimligt – hjälpen ska gå till dem som bedöms behöva den bäst.

Men vad gör man med flyktingar som går under jorden? Eller dem som inte ens registrerar sig som asylsökande? Hur skulle Miljöpartiet och Socialdemokraternas vänsterfalang ställa sig till den skärpning av inre kontroller som inrikesminister Anders Ygeman redan aviserat? Oavsett eventuella protester är skärpningen befogad; det handlar inte om de tidigare så kritiserade kontrollerna i tunnelbanan.

Förslaget om säkra länder, med snabbspår till avvisning, är en annan möjlig punkt för enighet. Det påverkar dock inte alla de asylsökande som kommer från Syrien, Afghanistan och andra länder som inte är det minsta säkra.

Den stora stöttestenen är hur de nyanlända ska få jobb på en segregerad arbetsmarknad. En redan ytterst besvärlig situation förvärras av regeringens, och fackens, vägran att överväga lägre lönestälningar.

LO-ekonomen Mats Morin säger till tisdagens ”P1-morgon” att de nyanlända ”behöver få kunskap så att de kan hantera de krav som ställs i arbetslivet”. Det låter fint men är i många fall i praktiken lika lite någon lösning som Stefan Löfvens förslag om ”100-klubbar” och beredskapsarbeten inom skogs- och lantbruket.

Nog för att det finns läkare, sjuksköterskor och civilingenjörer i flyktingströmmen och att dessa betydligt snabbare måste matchas med jobb som motsvarar deras kompetens. Men vilka

utbildningsinsatser krävs för att en lågutbildad man från Afghanistan ska kunna ”hantera” ett jobb på en högteknologisk arbetsmarknad i ett land där han måste lära sig språket från noll?

Vi lever i extrema tider och måste ta till åtgärder som ger tydliga resultat. Om dagens utveckling fortsätter, med 10 000 asylsökande per vecka och ännu större press på systemen, kommer politikerna att tvingas att enas över blockgränsen. Det är bättre att de gör det innan situationen gått från akut till desperat.

Bilaga 7

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Ledare: Gränskontroller är steg ett

PUBLICERAD 2016-02-05

DN 5/2 2016. Flyktingkrisen är inte slut, konstaterar Migrationsverket. I år måste EU:s medlemsländer inse allvaret, och det gemensamma intresset. Steg ett är att bringa ordning vid unionens yttre gräns.

Framtiden är en opålitlig följeslagare. Migrationsverket fick erfara osäkerheten i fjol, då myndighetens prognosmakare innan sommaren skruvade ner förutsägelseerna om antalet asylsökande.

Strax därpå rämnade EU:s yttre gränser. Smuggeltrafiken inte minst från Turkiet till Grekland tilltog snabbt. Olika faktorer bidrog till att stärka drivkrafterna att fly från Syrien och Irak och dess grannländer. EU:s gemensamma regelsystem – registreringen av flyktingar och principen om första asylland – klappade ihop.

Aldrig tidigare i historien har så många människor på så kort tid anlant vare sig till EU eller Sverige.

På torsdagen presenterade myndigheten en ny prognos, med utförliga brasklappar. Mellan 70 000 och 140 000 kan tänkas söka asyl i Sverige i år. Men det kan bli många färre, eller fler, betonar Migrationsverket.

Att ens ge en fingervisning är alltså vanskligt. Osäkerheten i omvärlden är stor. Inom Europa finns också en faktor som bidrar till ovissheten: Över en halv miljon av de flyktingar som befinner sig på kontinenten har ännu inte registrerat en formell ansökan om asyl. Många av dem är på tysk mark. De beslut som fattas av Angela Merkel är avgörande.

Siffrorna i sig är inte lika angelägna som myndighetens övergripande analys och budskap: Flyktingkrisen är inte över.

Läget i och utanför det krigshärjade Syrien fortsätter att förvärras. Jordanien, som hittills har blivit tillflyktsort för fler än 600 000 syrier, är ett exempel. I en intervju med brittiska BBC i veckan varnade kung Abdullah: Landet är på bristningsgränsen.

Även Libanon drar ett övermäktigt lass. FN:s flyktingorgan UNHCR ser framför sig att en miljon flyktingar kommer att söka sig till EU även i år.

Sverige har krävt samarbete och samordning på de punkter som passat. Men gemensam gränskontroll är sannolikt steg ett.

Regeringen Löfvens åtstramningar har inte fungerat som trollspö. Id-kontrollerna må ha haft viss effekt. De nya, hårdare asylvillkoren som ska träda i kraft i vår skickar också en signal. Men det lär ändå främst vara vädrets makter som ligger bakom nedgången i antalet asylsökande sedan december månad. Kurvan följer gängse säsongsmönster. En repris på den turbulenta hösten kan alltså inte uteslutas, skriver myndigheten.

Det svenska mottagningssystemet befinner sig samtidigt i ett vanskligt utgångsläge.

Arsenalen av nödlösningar är uttömd. Migrationsverket konstaterar att ”marginalerna för att möta en ökning av antalet asylsökande är mindre i år än de var 2015”.

Välväxta ärendehögar har byggts upp på Migrationsverket. När läget blev skarpt i höstas släppte myndigheten allt för att kunna registrera asylansökningarna. Handläggarna ligger nu efter med annat. Väntetiden beräknas till uppemot två år, trots att bemanningen har förstärkts och ytterligare rekryteringar står på att göra-listan.

Även bristen på sängplatser är ett fortsatt bekymmer. Tillfälligt tak över huvudet har kunnat skakas fram – men de provisoriska lösningarna duger inte som permanenta.

Att göra om höstens trick, och på kort tid fördubbla Migrationsverkets boendeplatser, låter sig svårligen göras. ”Campingstugorna är slut”, konstaterar generaldirektören Anders Danielsson.

Den ansvarige ministern Morgan Johansson (S) slog på torsdagen fast att regeringen måste strama åt politiken ytterligare. Enligt honom ska asylsiffran helst hamna under 70 000.

Men Migrationsverket poängterar i sin rapport svårigheterna. Nationella åtgärder tenderar att ha en kortvarig effekt. Flyktingarna använder sitt förnuft. De anpassar sitt res sätt. Rutten till Sverige kan svårligen förseglas helt.

Enligt Morgan Johanssons tidigare plan kommer de svenska asylvillkoren snart att befinna sig på EU:s miniminivå. Regeringarna i Österrike, Tyskland, Norge, Finland och Danmark skärper nu sina länders regler. Vad är det den svenska regeringen tänker sig att man ska göra mer för att avskräcka?

Hur utopiskt det än verkar efter fjolårets europeiska genomklappning krävs att EU:s medlemsländer inser att de har ett gemensamt intresse. De måste börja med att skapa ordning vid unionens yttre gränser.

Ska EU ges mer makt över gränskontroller i medlemsländerna? Inrikesminister Anders Ygeman (S) undslapp sig nyligen kommentarer som åtminstone gav sken av att regeringen kan ompröva sitt hycklande nej på denna avgörande fråga. Sverige har krävt samarbete och samordning på de punkter som passat. Men gemensam gränskontroll är sannolikt steg ett.

Bilaga 8

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Ledare: Asylrätten behöver bevaras

UPPDATERAD 2017-11-22 PUBLICERAD 2017-10-19

DN 20/10 2017. Asylrätten är inte rättvis. Men alla alternativ är värre

Det är barnsligt enkelt att peka på problem med asylrätten. Alla kan se att följderna den får är orättvisa. Inte minst visades det under flyktingkrisen 2015 att det krävs pengar och resurser för att söka skydd i Europa. Män gynnas på kvinnors bekostnad. Samtidigt sporrar systemet människosmugglare. Det lockar till resor över Medelhavet som alltför ofta har dödlig utgång.

Därtill måste EU:s interna arrangemang för att hantera asylärenden kallas ett misslyckande. Dublinförordningen anger ramarna, men fungerar inte. En av hörnstenarna är alldeles orimlig: Alla ansökningar kan inte hanteras i det första land dit en flykting har anlänt. Sådan är tanken, men Grekland och Italien förmår aldrig axla hela ansvaret för unionens flyktingpolitik. Det är heller inte en vettig ordning att uppgiften i stället faller på Sverige, Österrike och Tyskland.

Så kan uppräknningen av motsägelser och svagheter i Europas flyktingmottagande fortsätta. Men det är viktigare att, som de två moderaterna Tobias Billström och Johan Forsell försökte göra på torsdagens DN Debatt, urskilja realistiska reformalternativ. Och de är få.

Idén om flyktingkvoter, som Moderaterna betonar, har ett uppsving. EU-kommissionen har under hösten redan sjösatt en plan för ta in skyddsbehövande bland annat från Afrika och fördela dem i EU:s medlemsländer. Frankrikes president Emmanuel Macron och Tysklands förbundskansler Angela Merkel har också talat om att hantera asylärenden utanför Europa för att kunna undsätta sårbara människor direkt.

Ett av motiven är att erbjuda alternativ till smugglingen över havet. En starkare bevekelsegrund är förstås större kontroll över flyktingströmmen. Angela Merkels bayerska systerparti CSU har i flera år begärt en Obergrenze, ett tak, för det tyska mottagandet.

Maximalt 200 000 flyktingar per år – så löd kravet inför höstens regeringsförhandlingar i Berlin.

Ett ytterligare reformspår drivs samtidigt framåt i EU-parlamentet. Där röstade ett utskott på torsdagen igenom Cecilia Wikströms (L) plan för att ersätta Dublinförordningen med något bättre.

Idén är tilltalande. Framtidens flyktingar är tänkta att registreras på första ankomstplatsen i EU, få sin sak bedömd preliminärt och sedan slussas vidare inom unionen. Fördelningen ska ske rättvist, med hänsyn till ländernas ekonomi och befolkningsstorlek. Fuskande regeringar ska bestraffas med indragen EU-peng.

Modellen är ändå känslig. I ett första led ställs höga krav på länderna som har gräns till oroshärdar. De måste vilja ta emot och kunna registrera många immigranter. Wikströms plan bygger, i nästa led, på att andra EU-länder sedan är beredda att välkomna flyktingar på EU-kommissionens begäran. Båda delarna måste fungera för att systemet inte ska braka ihop.

I samband med flyktingkrisen inleddes en omfördelningsprocess inom EU som avslutades förra månaden. Facit visar att knappt 30 000 flyktingar har tagits emot, jämfört med målet som var 160 000. EU-kommissionen bedömer det hela som en framgång, på oklara grunder. Sveriges justitieminister Morgan Johansson (S) brukar skälla på Ungerns och Polens främlingsfientliga regeringar, fast sanningen är att få länder har visat någon storslagen solidaritet.

Splittringen är för stor. Den politiska oviljan är djup.

Ett mer jämnt mottagande i EU-länderna måste gå att uppnå. Men en i matematisk bemärkelse helt rättvis fördelning av flyktingar är utopisk. Splittringen är för stor. Den politiska oviljan är djup.

Av samma skäl är det knappast realistiskt att tro att ett renodlat kvotsystem, som bygger på att man uteslutande hämtar flyktingar från FN:s läger, är genomförbart. Vilka länder är egentligen villiga att ge skydd undan bomber och tortyr? Kanada nämns ofta som exempel. Men vare sig i Arktis eller USA pågår någon utbredd politisk förföljelse. Två världshav skärmar av Kanada från de krig som rasar. Men Europa ligger där det ligger.

På sin arbetsstämma härom veckan omfamnade Moderaterna idén om ett slags kvotflyktingsystem. Även Centern flörtade med en liknande tanke på sin stämma i september. Billströms och Forsells artikel på DN Debatt går att läsa som ett förtydligande av den nya linje som vissa har tolkat som ett radikalt paradigmskifte. Det är det inte.

EU:s flyktingmottagande behöver reformeras. Sverige måste kompromissa med länder som helst skulle stänga unionens gränser. Men fram till dess att ett verkligt alternativ finns, måste rätten att söka asyl i EU bevaras.

Bilaga 9

(Notera: följande bilaga har kopierats in från artikelns internetupplaga, se **referenslista** för webbadress)

Ledare: När danska S avskaffar asylrätten måste Löfven bygga en politisk mur

PUBLICERAD 2018-02-05

DN 6/2 2018. De danska socialdemokraterna lägger fram en ny asylpolitik och får en gruppkrav av Dansk Folkeparti. De finner varandra i välfärdsnationalismen.

Mitt Europa bygger inga murar, förklarade Stefan Löfven inför tusentals åhörare på Medborgarplatsen en regnig septembersöndag 2015. Att han inte ständigt påminns om den proklamationen kan förklaras av att så många andra som sa liknande saker sedan dess tagit ett fast grepp om mursleven.

Det är ändå en historiens djupa ironi att Löfven bara ett par månader efter talet byggde en egen pass- och id-mur vid Öresundsbron och i praktiken permitterade den nordiska passunionen.

På måndagen sammanstrålade ledande företrädare för nordisk socialdemokrati på Arlanda. Samak, arbetarrörelsens nordiska samarbetsorganisation, inledde sin kongress. På dagordningen stod bland annat diskussionen kring den "nordiska modellen". Man får anta att ledarna också utbytt tips om hur man gjuter tegelstenar och blandar bruk.

De svenska socialdemokraterna satsar i den kommande valrörelsen på tre frågor: välfärden, lag och ordning, integration. Det är ingen hemlighet att S med hjälp av den prioriteringen hoppas återerövra väljare som sjappat till Sverigedemokraterna. En sådan taktik har sina risker. Man riskerar att bli ett coverband.

Ungefär samtidigt som Samak-kongressen inleddes presenterade Stefan Löfvens danska systerparti sin nya asyl- och integrationspolitik. Danmark ligger på det området ett par år före Sverige. På den danska sidan av Öresund handlar det inte längre om att bara bygga murar. Den danska S-ledaren Mette Frederiksen vill täppa till den sista ventilationskanalen i en bunker.

Nynationalistiska partier vill gärna framstå som välfärdspartier. Asylrätten ska, enligt förslaget, de facto suspenderas. Ingen ska kunna söka asyl vid den danska gränsen. De som eventuellt ändå försöker ska skickas till ett danskdrivet utredningsläger i ett tredje land, antagligen någonstans i Afrika. Skulle danskarna komma fram till att den asylsökande har flyktingskäl får han eller hon ändå inte komma till Danmark. Flyktingen ska i stället lämnas över till FN. Danmark kan sedan tänka sig att ta emot ett begränsat antal kvotflyktingar.

Bortsett från de folkrättsliga och humanitära aspekter man kan lägga på flyktingfrågan (och danska politiker och opinionsbildare har sedan länge vant sig vid att bortse från dem) urskiljer man påträngande frågetecken. Hur ska Danmark bära sig åt för att etablera sin asylkoloni? Och hur ska Danmark övertala FN att överta ansvaret för det danska flyktingmottagandet?

Förslagen är inte genomförbara. De är ett exempel på inrikespolitisk klimatpolitik, röksignaler inför det folketingsval som ska hållas senast försommaren 2019.

Trots det, eller just därför, har Sverigedemokraternas danska motsvarighet, Dansk Folkeparti, tagit emot S- förslagen med öppen famn. Högerpopulisternas talesperson i "utlänningsfrågor" Martin Henriksen slog fast att om Socialdemokraterna verkligen står för sina förslag ska de få "en stor gruppkräm".

Välviljan kan förvåna. Borde inte Socialdemokraterna och Dansk Folkeparti vara svurna och eviga fiender? Så enkelt är det inte. Nynationalistiska partier som Dansk Folkeparti och Sverigedemokraterna vill gärna framstå som välfärdspartier, småfolkets värn i en otrygg värld. Och i socialdemokratisk retorik och praktik har det alltid funnits en mer eller mindre tydligt nationalistisk infärgning, tydligast kanske i Per Albins folkhems-Sverige.

I välfärdsnationalismen kan populismen och socialdemokratin närma sig varandra. I Danmark tycks det redan ha skett. I Sverige får man hoppas att Stefan Löfven just i denna politiska gränsszon bygger en rejäl mur.